

^{a Meum. z. 2.} In collibus, asperis, &c^z sítientibus locis enascitur. Optimum est, quod ex huiusmodi petitur terra, ut ex Anticyra. Nigrum inibi probatissimum gignitur. Eligi debet corpulentum, & plenum in quo tenuis sit medulla, acre, gustu, feruensq; cuiusmodi est in Helicone, Parnaso, & Aetolia natum: atamen Heliconium praeclit. Veratrum nigrum purgat ventrem, detrahit bilem, pituitasque, datum per se, aut cu[m] camomilla, & tribus obolis fute draconia salis, decoquitur vel cum lente, & iufulcis, que purgationis causa sumptuantur. Prodeft morbis comitabiliis, melancholicis, infanctibus, articulatis doloribus, & resolutis. Menses inditum trahit, partus necat: purgat fistulas impotitus, & tertio die detractum. Item contra grauitatem auditus in aurem demittitur, ibique in alterum, aut tertium diem esse finitur. Scabie fanat illatum cum thure, aut cera, & ^b pice, & cedri oleo: vitiligibus lepris, impetriginibus ex acetato medetur: dentium dolorem collitione mitigat. Erodentibus medica ¹⁰ mentis commiscetur: hydropicum ventri vilissime impunitur: iactum ex eo, farina hordeacea, & vi no, cataplasma. Confitum proximè radices vitium, vinum purgandi facultate donat. Huius respar su domos expurgari arbitrantur: quare inter fodendum stances Apollinem, Aesculapiumq; precatuntur, ac vident aquila volatus: aduolare enim non sine periculo tradunt. namq; si aujs effusionem elaborei confixerit, mortuorum qui succidit, augurium est. Celeriter effodiatur oportet, quoniam ha liu caput a grava: quapropter ad id arcendum, fossuri allium praefumere, & vinum bibere consueverunt; nulli ita noxa opportuni redduntur. Veratri albi modo emendulatur.

^Ellabori utriusque confit. **E**lleborum, quod & Veratrum Latinis dicitur, tam album, quam nigrum omnibus, ni fallor, notum est in Italia. Et quanquam inibi primum tantum Ellebori albi genus inveniatur; nigrum tamen tria nobis comperta sunt genera. Vnum quidem flores profert purpureos, quales suo redditus. Disforides: alterum vero candidos: tertium denique herbaceos. Hac vt flore distinguuntur: ita etiam viribus inueniuntur: quodquidem alterum, & tertium genis adeo viribus imbecilla sunt, vt ferè nihil ad alium dejeopardant præsentem. Id quod factò periculi diuici, cum primum ellebori genus flores ferens purpureos nobis non esset ad manus. Huus radicum dilatæ ex more nostro parato, hyeme etiam media, & magis vir gente frigore (est id improben medicis) preparata prius diutius materia decoctus, ac synapsis ad id facientibus, plures quartane febre laborantes sanauimus. Nonquam enim, quod meminimus, hoc ellebori dilatæ dedimus quaternariis nostris, quin ex unica assumptione, vel saltem altera, Deo uxante, fuerint ad sanitatem restituti. Ceteris albi quoque ellebori dilatæ exhibuntur quibusdam melantherolicis, magno fane successu: nullo tamen egrotantium incommode, nulla que noxa. Quod non alia ex causa euenire putaverim, quam quod in Tridentino agro, aliisque circum finitimus locis, ea fortasse sit illius celi temperies, vt non adeo perniciose facultatis sciat virulence elleborum: quinadmodum illud, quod in calidioribus proueni regionibus: tametsi non dubitaverim etiam viruisque acerimini vino reprimi, ac corrigi propriis quibusdam additis medicamentis: Parandi modum, ac etiam propinandi descripsimus libro terio nostrorum Epiphoriarum, ac Georgianum Handschinum Medicum scribentes. Visuntur nigri uniuersa genera Martio, & Aprilis menses uno & codem loco florere in amplissima sylva, per quam tranfuent, qui Goritia Labacum Carniola vibem proficiuntur, ubi & nos præfiantissimum sepelis legitimus. Prouenit quoque Elleborum flore purpureo copiosissimum in Austria Superiori non longe a lindis, prope vibem quam silar vocant. unde quotamus ad me illud mittere solet Excellens medicus Marinus Stoppius Planthus. Purpurei radices nigritores, carnosioresq; ceteris habentur: cum aliorum generum radices ut plurimam Jubalbide spectentur. Atque facies non omnibus eadem est. Tropurpureum enim florem gerenti, numerosa sunt filia, robusta, & saturate virieta. Ea sepe simul ex apice robusti canaliculatique pediculi qui quoque plures in virieta planta habentur, prodent. Atqui sex, que virulence terrena excent, exortu simul coniuncta spectantur. Qued vero medium est, per se solum sine coniuncta confitit. Caulis gerit hec planta cubito paulo breviori, rotundum, glabrum, ac solidum: flores rotarum figura, in purpura albicans, è quorom medio inter alba quedam capillamenta octo exoruntur filiulae inuenientur coniuncte corniculis figura, in quibus semen oblongum concludetur: radicibus nititur numerosos, longis, tenuibus, saturatè nigricentibus, tenui intus matrice, & bulboso capitulo à quo cada exit produdentibus: amaro, acridiæ gustu, & qui facile stomachum moveat: odore insueta, ac ingrato, & praesertim vbi exenterata radices fuscunt. Ceterum genus alterum, quod florem candidum profert, nibil prouis facie & prescriptio differt, nisi florim colore. Tertium vero genus quod nos feminam, aut pseudelleborum appellandem censemus: folia gerit digitis novem ad pediculum vsque dissecata, aconiti Cynocotli ferè modo, sed longioribus diuulis, nigricante, & circumhaue serrata, & longo planoque pediculo, cauæ per medium excurrente linea ortu ducentia. Caulens edit vegetum: subaperitum: flores exteris similes, sed herbaceo colore subvirides, quinque aut plures, emergentibus è media corniculis acuminitis & trinque compressis, in quibus semen continetur. Radicibus coheret numerosus, tenuibus, palmaris longitudine ac etiam longioribus, colore nigricante, & perinde ac in alijs a capitulo ortu ducentibus: odore pariter graui; & sapore amaro, acuto, ac nauseabundo: Nascitur in montibus, & conualibus. Germinat omne genus Januario, & Februario, sed Mario floret, sepeque suo germinatu ⁵⁰ natus perforat. Herophilus antiquissimus medicus elleborum fortissimo dici sequabat: concitatis enim intus omnibus, ipsius primis exiit diebat. Ideo errasse antiquos parceris id prebendo, cum ceteris erumperet, quod daretur largus. Sed her. Herophilus sententia non placet nostris etatis medicis, neque etiam nobis, vt que pluribus dannari, & explodi posset. Elleborus niger bonæ, equo, & fues necat: prout id in pœncis carent, quanvis album innoxie depascantur. Nigri radices demorisi a serpente quadrupedibus mirificè medentur, fixarentes in vulneris oculum, sublata à carne cute, immittuntur, quod ita ejaculatum reuocent venenum: quin & illud idem prodest, si greci pessilenta ingruerit, in auribus træta, vel pectori infixa radice. Qua ratione ducti credidere nonnulli, id etiamnum in hominibus fieri posse: quid si in per ⁶⁰ foratam calcanei cicutæ nigrum elleborum inferatur, eos omnino à pessilita tutos reddat, qui gustauerint. Ellebori fæmen, Aristotele autore, coturnicibus gratissimum est: quam ob causam antiqui eas abdicant mens: que tamen hodie magnopere experuntur. Porro non definet à recentioribus, qui putent nigrum communis vñus Elleborum, cui flores herbacæ infinit, non elleborum, ne eis speciem esse, sed eam sene plantam, quam Columella, & Plinius Consiligenum vocant, quamque ad pecorum pulmonarium curandam, pessilentaq; arcedant summis laudibus afferunt, hoc tantum puto argumento fere, quod scripsit ijsi in morbo quadrupedis auricula confligens radix inferatur, perforata ferè prius aure, omnem morbi vim ex confuere, & per illud foramen pessilens virus elicit. Siquidem cum pastores hiis statim obseruerint, id totum (vt nos quoque paulo ante diximus) præstari tantum illius ellebori radiculos, exsimuauerunt hoc veratri nigri genis, quod flores rubentes non profert, vel (vt Disforides inquit) in purpura albicans, sed herbaceos, confiligrum esse. Sed y, mea quidam sententia, falluntur: quippe Abyssinus, & Hierocles idem præstare nigrum veratum affirmant. Quibus etiam

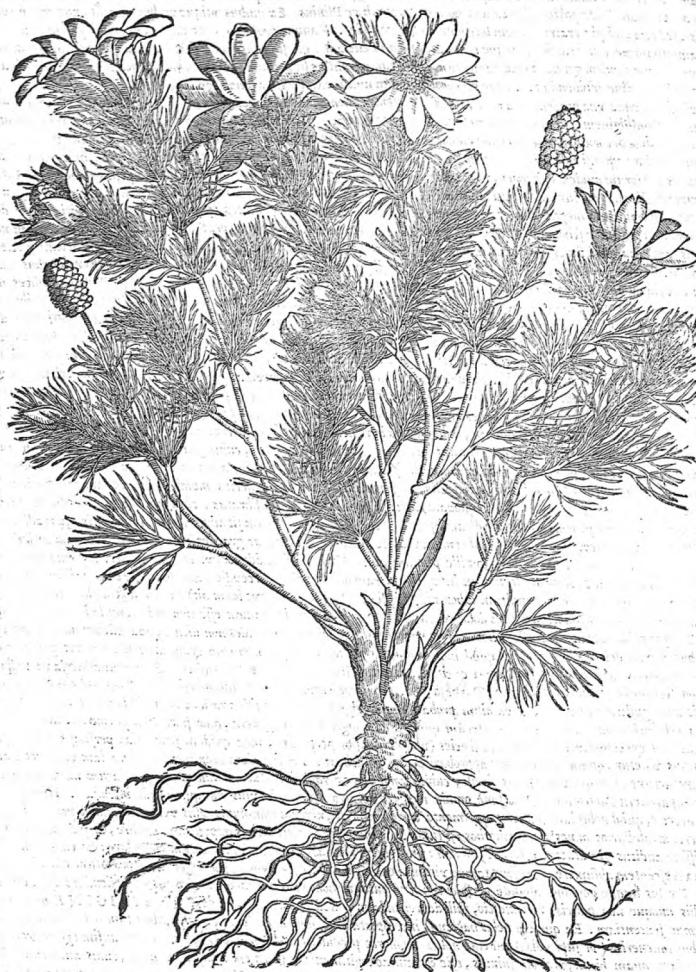
Opinio quo rēdām repro- bata. Herophyli se tentia dama in primis exiit diebat. Ideo errasse antiquos parceris id prebendo, cum ceteris erumperet, quod daretur largus. Sed her. Herophilus sententia non placet nostris etatis medicis, neque etiam nobis, vt que pluribus dannari, & explodi posset. Elleborus niger bonæ, equo, & fues necat: prout id in pœncis carent, quanvis album innoxie depascantur. Nigri radices demorisi a serpente quadrupedibus mirificè medentur, fixarentes in vulneris oculum, sublata à carne cute, immittuntur, quod ita ejaculatum reuocent venenum: quin & illud idem prodest, si greci pessilenta ingruerit, in auribus træta, vel pectori infixa radice. Qua ratione ducti credidere nonnulli, id etiamnum in hominibus fieri posse: quid si in per foratam calcanei cicutæ nigrum elleborum inferatur, eos omnino à pessilita tutos reddat, qui gustauerint. Ellebori fæmen, Aristotele autore, coturnicibus gratissimum est: quam ob causam antiqui eas abdicant mens: que tamen hodie magnopere experuntur. Porro non definet à recentioribus, qui putent nigrum communis vñus Elleborum, cui flores herbacæ infinit, non elleborum, ne eis speciem esse, sed eam sene plantam, quam Columella, & Plinius Consiligenum vocant, quamque ad pecorum pulmonarium curandam, pessilentaq; arcedant summis laudibus afferunt, hoc tantum puto argumento fere, quod scripsit ijsi in morbo quadrupedis auricula confligens radix inferatur, perforata ferè prius aure, omnem morbi vim ex confuere, & per illud foramen pessilens virus elicit. Siquidem cum pastores hiis statim obseruerint, id totum (vt nos quoque paulo ante diximus) præstari tantum illius ellebori radiculos, exsimuauerunt hoc veratri nigri genis, quod flores rubentes non profert, vel (vt Disforides inquit) in purpura albicans, sed herbaceos, confiligrum esse. Sed y, mea quidam sententia, falluntur: quippe Abyssinus, & Hierocles idem præstare nigrum veratum affirmant. Quibus etiam

bus etiam subscriptis Plinius libro 25. cap. 5. his verbis. Nigrum élleborum pectorum, & iumentorum pueras sanat, sur-
culo per auren trajecto, & postera die eadem hora exempto. hoc Plinius. Ex quibus virisque perficuum sit, non modo con-
siliq[ui]s, sed etiam nigri veratri radicum hic omnia efficer posse. Vnum proposito effet dicere, exempli gratia, Sabinan
esse calamintham, vel contraria, quod virisque remoratus mens elicant. Quasi natura adeo fuerit aurata, ut unicus morbo
rum generi unum tantum generis medicamentum, cum tamen nullus sit morbus, cui ianuarias non creauerit medicinas,
uno & eodem ordine adhibendas. Adeo etiam, quod cum nullus extet auctor, quod ego inueni, qui Consilignis histio-
riam decribat, neque vna quidem nota eius faciem representet, non video, quomodo recte & affervere possint, veratrum no-
strum r[ati]o[n]is effici Consilignem. Sciant itaque velim, qui nigrum herbacei floris Elleborum ideo Consilignem esse contendunt,
quod pestilentialium pecorum morbis praesens remedium sit, si eius radix auriculata, & alijs corporis partibus infestatur, id
cessu longe melior effici, si rubentis floris elleborum idem fiat, citiusque expurgari virus illud pestilens, quod huic vives insit
valentiores. Horum quidem opinionem ut plane sequitur. Sibylla vir dictissimus in libro de compositione medicamentorum,
quem proferemus autem editis, ita etiam idem, mo iudicio, in manifolto illorum errore veratur. Ceterum hic non
est silentio dissimulanda inepta satis, & vanas, nequidem indicio, de nigro veratri opinio Vgoris Soleri, vni aliquo do-
ctissimi, ut eius restantia scholas, quae nuper in priores Acti librum edidit. Et enim in predictis scholis centes, Elleborum no-
strum r[ati]o[n]is tam illud, quod floribus festo rufarum modo puto pureo, quam quod albus, esse lycotonia, vel cynocloni aconiti species
quod vero herbidos habet flores, Plinius & Columella Consilignem, allorum iudicium secutus. Quid ab quibus rationibus com-
probet, ex eius verbis, quae modis referantur, cognoscere poteris. Si quis, inquit, cononvocatum iam plantarum radices di-
tinguit, expendat, nihil illis cum nigri veratri radicibus (quaesitae, telle Dioctriae), capsula modo bulbosa sunt, exampenibus ab
imo earum bulbis multis radicibus) commune habere multo evidenter comparet, quam ut pluribus demonstrari nunc de-
beat. Taceo nullum ex his plantis dum velluntur, capitis dolorum ob vaporem halitum concitari, ut ipse milles sum exper-
tus, id quod in nigri veratri emulsione testatur Dioscorides. Ex his igitur constat, nullam harum trium plantarum ad ni-
grum veratrum satis apte posse reduci. quin duas priores aconiti & lycotonia possemus species esse, pesremam herbam sui ge-
neris, h[ab]et Solerius. Quibus verbis cum in me egisse, licet non aperit, meanius, oppugnare sententiam ex hoc plane con-
cio, quod nullus, quod sciam, ante nos scriptis, tria in Italiae primitiva in Carniola reperi vi nigrum veratri genera. Ne-
qua id certe agerero, quod libenter audiam, inde nouas in re herbaria proferri sententias. Vclim tamen liberius, aper-
tius, & firmioribus tum ratiobus, tum auerteribus fieri. Redeo ad Solerium, cuius sane haec in re argumenta me faci-
lo dilucere posse spero, ut pote qua (pace eius dixerim) tenus satis sint, & proficiuntur a veritate descendunt. Nam falsum esse,
ac nimis fortis temere dictum arbitror, quod Ellebori genera illa, quorum superius meminimus, non mittant radices (vt
Solerius afferit) tenues, nigras, a capace quadam capitolo pendentes, ac confibratas: cum omnibus non modis res herba-
rie peritis; sed etiam pharmacopolis, ne dicam lippis, & tonsoribus, manifestum sit, nigri veratri communis vsus radices non
aliunde, quam ab Bulbaceis quadam tuberculata eni[m] ex parte pendere possunt, ac graciles: non autem cepe modo bulbosas
esse, & ab uno bulbis multas erumpere, ut ille prononciavit. Unde facile adducor, ut credam, si licet ingenue dicere quod
sentimus, Solerium aut Dioctridis lectio[n]em luxasse, aut eam minus recte percipisse, aut parum adhuc rei herbariae
gnarum esse, ut qui forte in ea re non multum laboris insumpserit. Quid autem (ut idem ait) ex hoc nostro elleboro, dum effo-
ditur, nullus ob vaporem halitum capsula dicitur concitari: & hoc illud legitimum esse non posse, nulla haec est ratio apud
me. Neque enim mirum dici est debet, car[di]o non faciat: quoniam Dioctridis non dicit, quod Elleborum nigrum effo-
dientibus capsula dolorem inferat, sed quod habui caput aggrediat. Quam nimurum grauitatem id, cui flos purpurascit,
tangunt ceteri acrius, apud nos sapienti excitat, praesertim si ligone vulnerantur radices, & ventus aduersa parte spret.
Id quod fortasse in Anticyra, Heliocene, Parava, &c. Aetolia valentur prestat. quandoquidem, Dioctridis testimonio, tis
40 in locis aere gaudi, seruensque, & omnium probatissimum signum climatis illius ratione. quod in Gallia fortasse, & in Ger-
mania celi inclemencia non euicit. Ceterum quod priora nigri Ellebori genera, que flore tum purpureo, tum also con-
fiant, aconiti cynocloni, vel lycotonia sunt species (ut Solerius) vbi periperam, mea quidem sententia, persus est) mibi plane
abjurare videtur, quam ut aliquo approbati posset, & debeat. Ea siquidem aconitum genera iam omnibus clarissi-
me innotuerunt, suntque caule filicis similes, cibito longiore, & radicibus adeo tenibus, ut saqualiarum marcarum caris
eas comparauerit Dioctridis. Que sane omnes in nigro veratri communis usus nunquam quis mueniat. Huc præterea
illud accedit, quod nobis iam milles experientia compertum est, nigri veratri communis usus veratrum, quod proprio fungatur
munere, atrabilioris omnis sanare morbos: fistulas callo induratas tritibus diebus impositum emollire, & purgare: in aurem
demissum audiens grauitatem auferre: scabiem, pustularem, lepram, & impingentes illorum emendare: & carnem in clerici-
bus excrecentem absu[m]ere. Quibus tamen viribus non. Acciditum cynoclonio, sed Elleborum prædictum esse, in confessio
50 est. Ex his itaque ambo abunde perficuum fieri potest, in hoc Soleri opinionem proſus explodendum esse: tis enim
in aliis quoque non paucis, meo iudicio, falli deprehenditur. Sed iam nos quoque de CONSILIIS nostris pro-
feramus sententiam. Ea quidem nobis bacillus incomperta fuit, quod neminem ex scriptoribus tam veteribus, quam recen-
tiioribus inuenimus (ut supra dixi) qui eius notas memoria prodiderit. Atque adeo hinc sit, vt non anxius ego efficerem
plantam illam, quam hic depingi curauimus, esse ueram ac legitimum Consilignem. neque enim est, cuius autoritate fructus
possum eam radiculos, folios, caulis, floribus aut feminis comprobare. Veram quoniam huiusc plantæ radices per
auriculam perforata interfusa, pecorum palmonariam atque etiam alios morbos curant, ellebori nigri modo, non parva
mili oritur suffici, an fortasse Columella, & Plinius Consilignem prestat. non tamen velim hoc affirmanter esse dictum,
ideoque pseudelleborum eam appellare libuit. Hanc vero plantam Hieronymus Tragus, cuius sepe testimonium adferre
& probat Gesnerus, putat esse legitimum Veratrum nigrum. Sed his ut in hac eidemque errat, quam ut medicoverit etiam
in re herbaria versatis ostenda debet: ita in multis alijs plantis, quorum numerum referre longum effert, a peritis herbariorum
facile cognoscere, namque atque leue iudicium habuisse. Planta itaque cuius hic imaginem exhibuimus, ad duem palmo-
rum longitudinem assurgit. caudiculus emitit tenues ac molles, folia habet longissima, tenuia, quadangulus abrotori. flo-
res proferit bupthalmi, paulo maiores: ex quibus prodeunt capitula oblonga, ruborum more similia. radicibus nititur ni-
gris, nigrum veratrum amulantibus, tenibus tamen, & aliquantum nigritibus. Plurima nascit in Bohemia, praeser-
tim in agro Pragensi. Ea tamen omnes illius regni iam medicis, tum pharmaco[pe]is pro elleboro nigro: primitam magno suc-
cessu ad pecorum morbos. Reliquum autem est, ut de utriusque Ellebori viribus iam aliquid dicamus. Album, ut Mefius
in suo de medicamentis delectoriis sensu proutis, mortiferum est, quod faciliter homines suffocare possit: idcirco omnino re-
tineundum esse precipit. Nigri tamen usum probat, sed in uadis tantum corporibus. Quod sane decretum nonnullorum
adeo pertinet, ut non modo suis medicamentis Elleborum admiscere non audeant: sed & nomen abhorreat. Veram si
videndo patius timore quidam dicuntur, quam quid ire uideantur esse ellebori refugari debent. Si quidem ego refellar pos-
sum,

Vgoris Sole-
ri opinio ex-
pla.

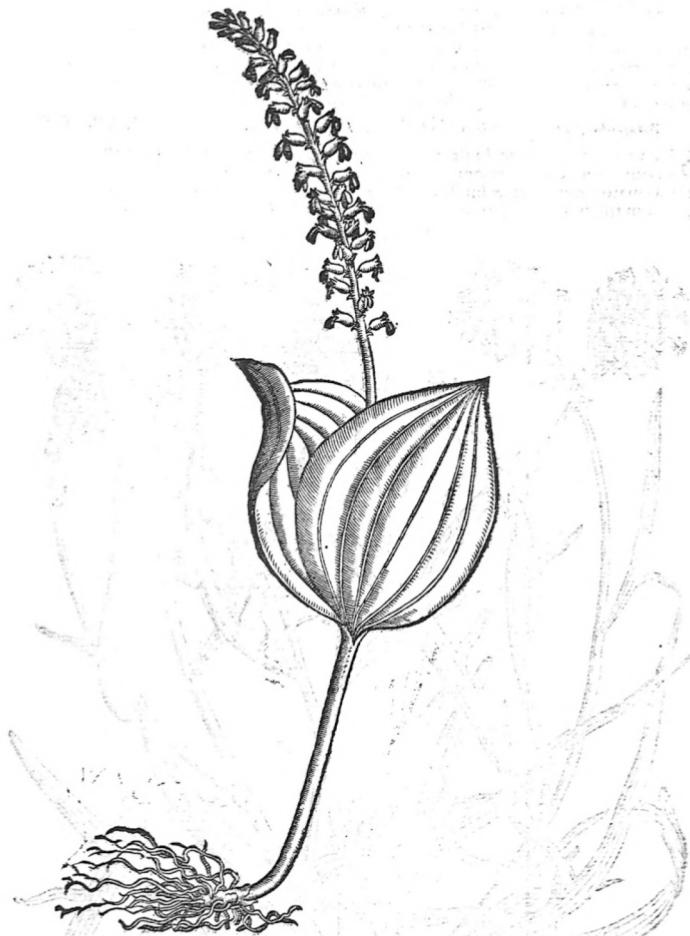
Consilignis
confit.

Ellebori viri-
us usque vias.

sum³, me sexcentis ferme hominibus nigri ellebori dilutum exhibuisse nullo proſus incommodo: atque etiam eiusdem diluti faciendo rationem quam plurimos docuisse medicos, qui, facta subinde pericula, effectum coniecerunt sunt, unde foyentes nibi gratias regulerunt, que meriti debentur elleboro. Preslat, quod, eu uisitatum radicibus, interna repurgatur matrice, sic casuris; in umbra. Harum puluis diluto longè fortior est: ob id enim non datur nisi robustis, & rbi occuluerit morbus. Prinde de eo ita scriptum reliquit Actuarius in libro de compositione medicamentorum. Veratrum nigrum, atra bilena flaxam; è topo trahens corpore dorsum, ne tamen circa villam difficultatem pelli. Ideo febribus circuui repetenter, & dunt urinis obycinum. Datur quoque infantibus: altera calunaria parte, & subter caput dilutum cruciatis comodissimum: præseruit visceribus, vetero, & vesica dictiorum medicamenta postulauitibus. Maxima autem eius pars est perculariter educere, quicquid sanguini commixtum, eam corrupit. Ideo veteracentibus arquatis morbis vtile: & quibus in superficie summatim apertitudines emeruerint, velut lepris, impetiginibus & borum similiis: elephantia quoque laboribus accommodatum est. Datur scrupulorum ternum pondere, aut paulo plus minusve. Ficis radicibus fibris aqua paulum maceratis: posita corice aetractione, & in umbra siccato, praetexta; tenui, que in ipsa subest, medulla. Exhibetur autem ex pao, & aco vaulso: perim juuatis gratia, quedam ex odoratis seminibus inferenda. Si vero efficaciorem alii detinente molli si in animo, sciamonij pauxillum aejicito. hælenus Actuarius. Ceterum antiqui paedici ab ali veratri puluerem profinabant comitalibus, melancholicis, vertigineosis, infantibus, limphaticis, conulsi, po-

OPHRIS.

sis, podagrīcīs, resolūtīs, hydropticīs, & elephanṭia, membrorūmī; tremore affectīs. sed iamē eius exolente rūsus, quād in pulu-
re rōn sine pēculio dāri pēlit, & si eius dūluto quād plurimi absque incenēto rātanter. In līxiō decoc̄tī alii vera-
tri radīx, pēcululos, & lēndes necat. Deequitūr in lēctū ad mūscas perīnētas. Nānq; vbi degustauerint, paulo post
emoriuntur. Mures quoque necat, & gallinas. Parato ē radicūm aliū veratri fūco arte quādam venēnum p̄fēnta-
neum, quād illūmē legittis quibū cam in locis rūtanter venātōres. Id, ut nos sape in brūis animalib̄s, & galīs gallina-
eis pēculūm fecimus, vbi s̄a quām contigēt, fācio cum sagitta vulnere, paulo p̄si vulneratum animal interfici. Ve-
rūm enīmō me in nān partam adduxi admiratūm, quād deoratūm, nīl magna fuit quāntitas, nīl ferē incommo-
di afferre soleat. Idec̄; et ipso rēfēi venātōres admīrati Hispani, cūm p̄gātōes moliri cūpiunt. Od idq; nīl mi-
rum si ferme carnes bēc venēti generē infēctē, nīl prōfus coquēdētūs cūlīt; verūm vbi factō à iacūdo vulnere san-
guinī immiscuerit venētū, nūl alio antēctō ferūci animal possit, nīl deoratū coquētū malū. Id quod d. Cesare
Ferdinando primo, Domīno meo dementissimo, plūrī audītū. Elleborū virīisque vīres posteritatis memoria tradi-
dit Galenus libro 6. simpl. medic. sic inquietus. Elleborū vīerque tum albus, tum niger extērenti simul & exalfacien-
tis est facultatis. Quām obrem ad albos, impērigines, scabie, leprās; accommodātū. Quānetiam niger, si in fūtu-
lam callo indurātā dūfūs fuerit, ducibus tribūs diebus callūm detrahit. Dentibus proēst cūm aēca collientib⁹.
Sunt autēa in tertio etiā exalfacientium, & cōſiccantū. Terro niger gūfū calidior est, candidus subamarus. Ha-

Elleborū ut-
rūq; uncs ex
Gal.

Ophr. desctri Elenus de proce Elleboro Galenus. Ceterum qusdam planta reperitur à recentioribus O P H R I S appellata, que foliis puc, & uires, maxim: album veratrum representat. Duò tantum haec folia profert: inter que caulis erumpit, capitulis quibuidam oblongis in vniuersitate refertur: quibus flores exēunt candici, exquis linguis similes. Radice nūtūr gracili, non sine malitia appendicibus, odore præstanti. Profectur vniuersa planta ad denigrandos capillos, fracturas sanandas, & vulnera glutinanda. Illa planta, que Græcis θάλασσας αρνεῖ, Latinis Elleborus albus, & veratrum album appellatur: Arabibus, Cherbachem, seu Charbach abaid: Italis, Ellebore bianco: Germanis, Vneis neꝝ martz: Hispanis, Verde gambre blanquo, & yerba de ballesto: Gallis Viraire, Verarum, Veratre, & Ellebore blanc. Illa però, que ἔσται πάσος πάσος Græcè, Elleborus niger, & veratum nigrum Latinè dicunt: Arabico, Cherbachem, seu Charbach aſed: Italico, Ellebore nero: Germanico, Christi purpur: Hispanico, Verde gambre negro, & Ellebore; Gallico, Pirane, & Ellebore noir.

Zeaquandis puya.

SESAMOIDES MAGNUM.

CAP. CXLVII.

16

Sesamoides magnum in Anticyra elleborum vocant, quoniam albo ueratro in purgationibus miscetur. Simile est senecionis, aut rutæ: longo folio: flore candido: radice gracili ignava: semen gustu amaro, cetera sesamæ simile. Ventrem detrahit, datur tritum ad bilis, pituita que deiectionem quantum tribus digitis capit, addito ueratri albi sesquibolo, ex aqua mulsa.

SESAMOIDES PARVVM.

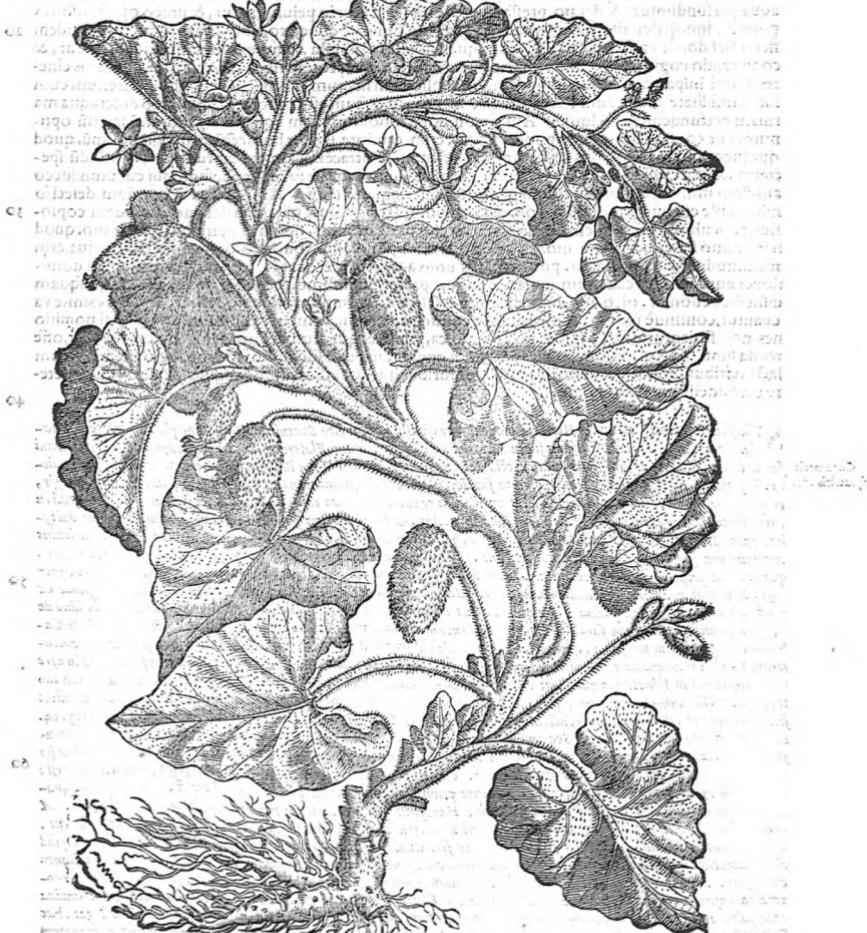
SESAMOIDES PARVUM. CAP. CXLVIII.

Sesamoidi parvo caulinis sunt dodrantales: folia coronopi, minora, hirsutiora; & in caulinorum acumine capitula florum penè purpureorum, medio corum albo: semen fœtum, fuluum, amarum: radix tenuis. Derrah bilem, pituitasq; semen ex aqua multa potum dimidio acetabulo: illius ex aqua tumores, ac tubercula dicuntur: Nascitur in asperis.

Tame in Commentariis nostris ante editis, scripsimus maioris, & minoris sesamoidis nullam nos habere cognitionem, nec inuenisse quenquam, qui unum, aut alterum genus extendere, tractu tamen temporis factum est, ut minus à soleris mis rei plantaris indagatoribus repertum sit, non omnibus perquam bellè astipulantis, ut ex hac imagine quisdam coniugere posset. Hanc ego Iacobus Antonio Cortiño Patrio Parauino refero acceptam, verum an Matis ex Anticyra in Italiam, haec etiam allatum sit, mihi non inconvertitur illi. Hoc Græcis Σεσαμοίδης μέγας, Latinis Sesamoides magnum dicitur. Illud vero quod Græcis Σεσαμοίδης μέγας, Latinis Sesamoides parvum.

Nomina.

CVCMER SYLVESTRIS.

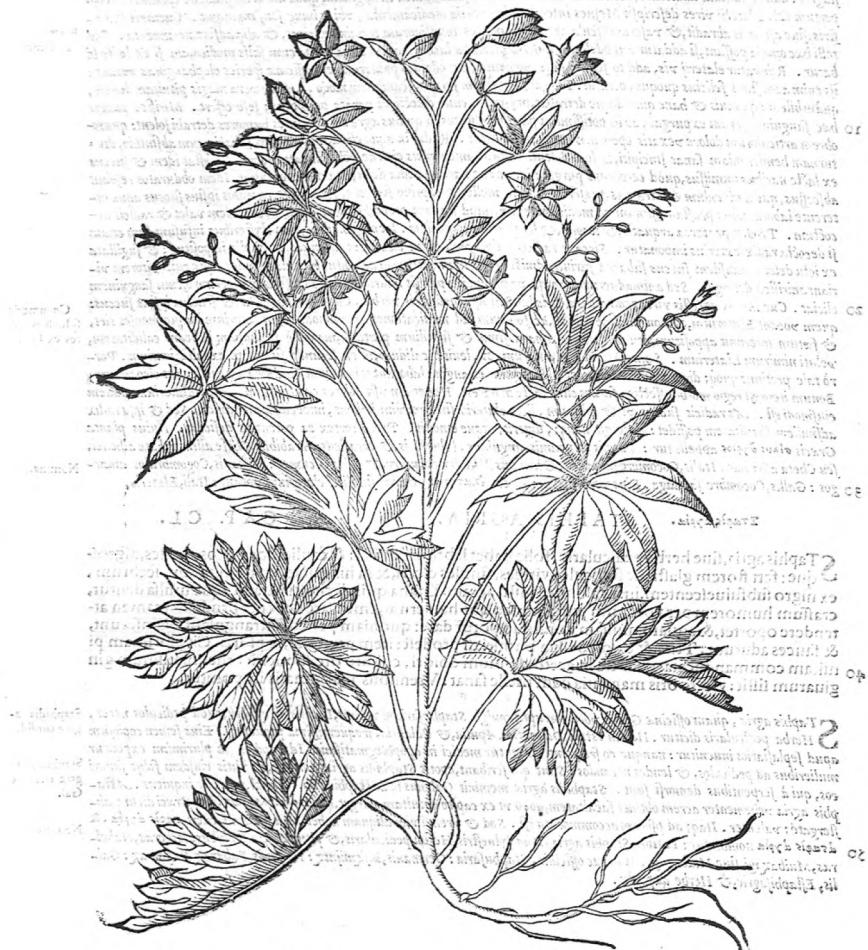

CVCYMER SYLVESTRIS. CAP. CXLIX.

CVcumis sylvestris fructu solo distat a satiuo cucumere, quem longè minorem parit, oblongis glandibus non dissimilem: folia, atque farmenta satiu referunt: radice candida, magna. Nascentur in fabuletis, & ruderibus, frutice in totum amaro. Infillatus foliorum succus aurum dolori conuenit. Illa ex polenta radix, ueterem omnem tumorem discutit: impofita cum resina terebinthina, tu bercula rumpit: ifchiadicis infunditur: podagras discutit, decocta ex accio & illita. Eius decoctione dentes in dolore collutur. Arida farina impertinem, lepras, & uitilignes absterget: nigris cicatricibus colorum reddit, & in facie maculas expurgat. Radicis succus feliquoboli pondere, & ite cortex acetabuli quarta parte, bilem, pituitamq; deiciunt praefertim in hydropticis: deiectiones autem circa stomachi injuriam mouet. Radicus felibra, in uini praefertim Lybici hemina coteratur, danturque ex contum, quod Elaterium vocatur, ad hunc modum. Decerpit cucumeres, qui tadi protinus exiliunt, secuntur nocte una, postridie perfusa supra craterem rariore cribro, utrigen manibus prehensi, figura tim supino cultro, sursum uerfus aciem habente, finduntur, atque per cribrum humor in subiectum vas exprimitur: simulque carnosum, quod haſit cribro, quo facilis excidat, eliditur, quod ita presum est, residere finitur, atque in uinciam peluum demittitur. Coaceruata autem in cribro segmina dulci aqua perfunduntur, & denuo presa abiiciuntur. Humor in pelui agitur, & linteo operatus, lo exponitur, dumq; stetet, tota supernatans aqua cum humor concreto, effunditur. Hoc vero identidem fieri solet donec existens aqua liquefaciat: qua fyllatum exhausta, sedimentum mortatio precipitat, & conterendo cogitur in pastillos. Sunt qui ad haurientam protinus succi abundantiam, cibratios cines res humi inspargant, & medium cauantes triplicatum linteum obtendant, per quod elaterium cum tinam perfundentes, siccaturque in pila, ut dictum est, conterunt. Aliqui pro dulci aqua manum perfundentes, ita cluent. Alii in nouissima lotione mulsum aquam respergunt. Elateriu optimum esse constat, laue, non ponderosum, cum candore leniter humectu, gustu amarissimum, quod que lucernarum luminibus obiectum, facile flagret. Portacum tamen sebrumque, si turbidu spectetur, atque erui cinerisque plenum sit, graue & uiriosum esse solet. Nec desunt, qui cucumeri succo amyllum immiscant, ut candorem ipsum, & lauitatem immitent. A bimatu ad decennium deiectionibus utile est. Integer modus obolus est, minimus semiobolus, pueris chalci duo, siquidem copiosus, periculum adferit. Bilem, ac pituitam utravis parte extrahit, optima suspitionis est purgatio, quod si in animo sit deiectionem moliri, adiecto salis duplo, & stibii quod colorare sufficiat, ex aqua, erui magnitudine catopatio dato, postea cyatus unus aque tepida forbatur. Ad citandas tamen uomitiones aqua diluens elaterium, tubicinas linguae partes penitussem pennae oblinito. quod si quisquam difficiulus euonat, olco, aut anguento irino resolutio: somnum inhibet. Porro his, qui eximiunt vaquant, continuè uinum, & oleum dare conuenit: etenim uomendo restituuntur. Quod si uomiti non finiantur, aqua frigida, polca, poma, & que flomachum densando corroborat, offrenda sunt. Ceterum elaterium menses, & parus enecat, in pello subditum, morbo regio medetur, cum lacte naribus infusum, & diuinitis capitis doloribus liberat, efficacissime anginis illinitur, cum uete re oleo, melle, au felle taurino,

Sylvestris Cucumis frequens in Hetruria prouenit, praesertim agro nostro Senensi in oppidorum plateis, & fecus mania, & semitas. Ex eius fructibus succus exprimit officinae, atque Elaterium vocatum parant. Vittulas humili fundit bicubitalis, ac adeo asperas, ut contractantes pungerem videantur. Folia illi sunt satiu cucumeri similes, sed ruderaria, hirsutoria, asperioraque, & aerea parte subalbantia, numeroq; intercursantibus venarum lineamentis, longis, transfixis, asperiorque pediculis nientia. Flores ex alarum caulinatus in toto caule prodeunt aurei; stellatum figuratum cui cucumeris modo retro exuberante fructu, qui tandem auctus, & longus factus glandis magnitudinem superat: aut dactylos equat. Is hispidus est, & quasi aculeis horreficit, qui mense Augusto maturus factus, canacat, & sponte, aut levius impulsus non sine impetu a pediculo disinguntur, & tormenti instar, nigrum, maturumque semen in legentes ejaculator, quasi iniurie propulsor. Radice initior dobrandat, & quandoque longiore, brachiali crastitudine, carnosa, plena, succosa, & in signata amara, quemadmodum planta tota. Nascitur locis incultis, in fabuletis, & ruderibus. Officina ex fructibus succo Elaterium parant. Valerius Cordus super editus a Gessero Galenus reprehendit, quod dixerit in libro de simplicium medicamentorum facultate: Jenista ergo estis cucumeris omnino esse amara. sed pace mortui Cordi diximus falsò Galenus impugnat, cum nequam (quod videris legere) id scriperit Galenus. Is enim libro quarto de simpl. medicamentorum facultate cap. 7 quedam cucumerum semina amara esse dicit, quemadmodum & amygdala, sed non explicavit, an in agri si cucumerem vel in sylvestri id quandoq; reperitur: quanquam colectura quadam affirmari poscit, de satiu cucumeris tantum semine Galenus esse locutus, utriq; qui legentes admovere voluit, binis eodem seminum nucleos, qui natura dulces sunt, quandoque etiam amare carent, sibi, in quo seruitur, viuo. Ceterum de Elaterio differens Theophrastus lib. 9. cap. 14. de histori plantarum, ita scribit. Sed omnium medicamentorum diuinitissima. Elaterium est, optimumque quod vetustissimum. Itaque medicina quidam, viribus inflens, neque mendax, elaterium ducentorum annorum, virtute mirabiliter apud se retulit, eo a quodam munere donatus. Causa, ob quam tam longa feruari tempore poscit, humoris copia est: quamodrem vel cum preciderint, in cinere humidu ponunt, & tamen ne ita quidem sicca: i potest, fed vixi; ad quinquaginta annum lucernis auctum lumen extinguit. Hac igitur via peculiaris isti tribuitur. hoc tenus Theophrastus. A quo maximè diffirentia videtur Diocordes: quippe qui Elaterium dixerit a binatu ad decennium deiectionibus virile esse. Theophrastus vero idem ducentis annis mirabilis virtus seruatum est at. Quin et in eo discordare detrahendum, quod alter tradidat tantum humoris in se continere Elaterium, ut rique ad quinquaginta annum lucernis admodum lumen extinguit. Alter vero probat illius illud est: Elaterium, quod lucernarum lumenibus obiectum, facile flagret. Theophrasto subscriptus Plinius libro. 20. cap. 1. obi sic inquit. Elaterium rique ad quinquaginta annum lucernarum lumina Plinius Theophrastum fecutus. Ceterum hac in re facili credidimus, Discordis codicem hoc in loco omnino depravatum esse.

STAPHISAGRIA.

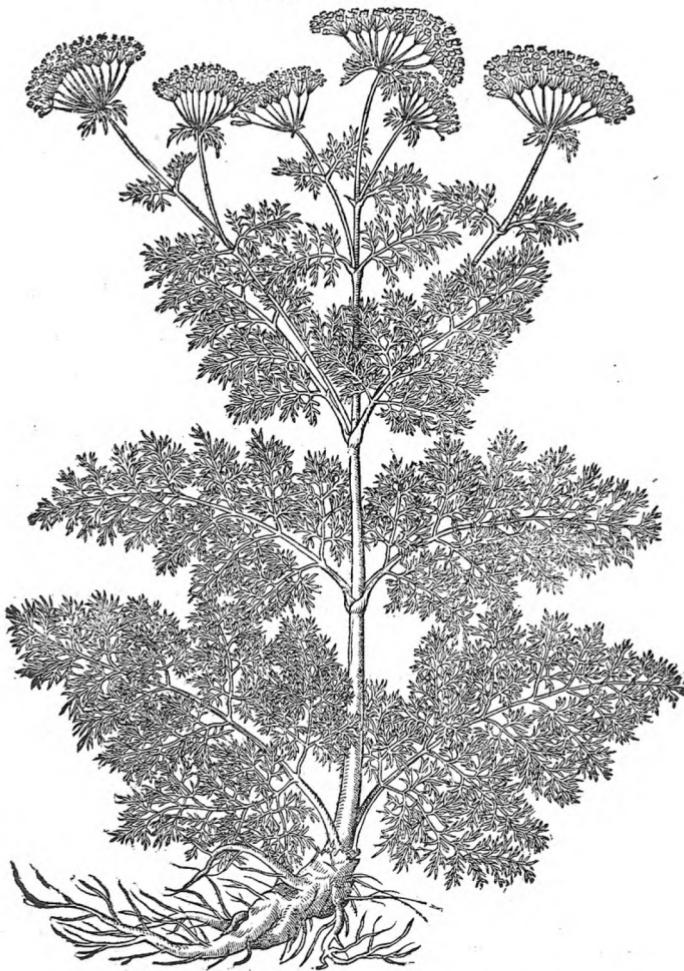

Thapsia.

CAP. CLL.

^aMei. & Cat.
per dñm. ma-
gna.
^b Meum è si-
ferul. succus
coligitur.
^c Me. & Cat.
per dñm. ex-
plicitur eti-
luc-
cus è radice.

Thapsia nomen ideo accepit, quod in Thapo ciuidem nominis insula, primùm inuenta sit. Tota
vero natura ferula similis est: graciliore caule:foliis scenliculi:umbella anethi in cacumine, à fin-
gulis surculis erumpente: flore luteo:semene quale ferula: latiusculum, sed aliquantò minus: radix
fortis nigra, intus candida^a, longa, atris crassiore libro vestita^b. Succi extrahendi ratio hac est. Fa-
cto in ambitu scrobo cortices incidentur, aut radix in fornicis speciem in se excavata cooperitur, quò
datur etiam radix in pila, & succus organo per qualium expressus, fictili crasso infolatur. Aliqui foli-
navit, gratius oler, & humidus permanet: è foliis autem extractus exciccatur, atque tererundin iniu-
riam sentit. Qui succum coligit, stare debet non obuerus vento: aut porius cum dies apertus est, &
à flatu filet: quoniam ob halitus acrimoniam facies vehemente intumescit, nudaque corpora inua-
dunt

dunt pustulæ. ob id prius liquido cerato, & adstringente, nudas partes illinunt, & ita muniti accidunt. Tam cortex radicis, quām succus purgandi uim habent, & laetèus succus in aqua multa potus: nam utrinque bilem extrahunt. Radicis modus, quaterni oboli cum tribus feminis anethi drachmis: succi, terni oboli: laetis obolis unus. quod eo amplius assumitur, periculosum est. Huiusmodi purgatio conuenit suspiriosis, & diururnis laterum doloribus, reiectionibusque: datur in cibis, aut oblonio, quibus difficile sit uomeze. Tam radix, quām succus omnium maxime, qua pares cum eis tires adepta sunt, uim habent extractoriam ex alto, ubi ex imo aliquid euocādum est, aut meatuum laxitas alio transferenda est. unde succus illitione, aur radix recens affixū alopecias explyent. Radix, succusque cum equi cera, thurisque portionibus, fugillata, liuoresque tollunt: sed non plus binis horis dimittantur: locus deinde aqua maris calida foueatur. Virtus cutis in facie emenda, cum melle illitus succus, lepras tollit: tubercula discutit, perunctus cum sulphure. In diurnis pulmonum, laterum, pedum, articolorumque ualerudinibus utiliter illinitur. Valer ad integredam colis glandem ijs, qui natura, non circumcisione curti sunt: tumorem enim excitat, qui pinguium foru emolitus, preputii icturam refarcit.

Therapeutic considera-

De *Thapsie viribus*: locutus est Theophrastus libro 9. cap. 22. de plantarum historia, ubi ita scribit. *Thapsie radix volitaria est, & si quis continuit, tam superius, quam inferius purgat. Ac hec lucua tollere potest: suppurationes tamen alias exalbitadas facit. Succus eius evulsorius est, & quidem tam superius, quam inferius purgat. Nullus sensus visus. Nascitur tum alibi, tum in terra Attica, in qua pecudes incoleat eam non tangunt, peregrine vero depascuntur: & aut aliis solitum, aut interirent, batentes Theophrastum. Ita etiam author est Plinius libro 13. cap. 22. a *Neroni clavi* atem accipit, siquaque magno rivo fuisse imperij initio, quicquid nocturnis graffitionibus concrevatum faciem illic linens sibi cum *Thapsie*, *thure*, & *cera*, frequenti die contra famam citem *lycianam* circunfret: etenim ea minima in medium suffigillata deleat. *Thapsia plurima* nascitur in Apulia, praesertim Garganico monte, inter complices ferulaceas generis plantas. Preuenit & in nostris maritimis locis adeo serula ad milis, ut non facile, nisi rei herbaria peritis, via ab altera cognoscatur. Vix situm etiam hodie in portis ad spectaculum plantata, qua ratione iam ferme omnibus innotuit in Italia. Ceterum non deuenit impotentes, qui *Thapsie* radicum cortices per Turpeto percipient: sed quia quem a periis seplasariis in ea medicina iure opinio addi possunt, quod Thapsiam expescunt: sed in tueri lucum non sunt, sine iudicio, recipiuntur. Quapropter maxime in hoc (ut *superstites* in *Tispoli commentatione*) est usus disertissimus, qui *Temptum a Meuse descripsit*, nol aliud esse certe, quam *Thapsie* radices. *Thapsie* vires membra praecebat Galenus libro 6. simplicium medicamentorum, sic inquietus: *Thapsia* acrem habet, ac pembevit excedentem facultatem cum humiditate. Quamobrem ex alto violenter extrahit, & ipsum quod extrahit, digerit. Verum pluseculum ad ea ejus cunctas tempus postulat, ut que largè exterrimatura humiditate impleta est, ab quam celestis corrumpatur. Et liber prius de compositione medicamentorum, secundum dolum, sic inquit. Quia *Thapsia* vitium, scit: ut quod ejus, maximam differentiam eje recentis ad vetustissimum. Vis enim baius pharmaci post annum multum exquiratur, atque an plus actice posse annos, auctoribus, fieri est circa eam pertinet inutiliter esse ad triennium progressam. Nec ut Circe *Georg.*, ita etiam Latine & Italice *Thapsia* nominatur: *Mau ritaniae*, *Hanniti*, & *Dixi*.*

Thapsie
ex Gal.

mida

² *Hoc loco Graeci codices habent, & tristri, quod verbum Ruelius veterat hic, ac extrahitur; licet alibi, ut in panace Heraclio, idem portat, succus excipitur. Nos vero, quid & est, à quo verbum illuc ciefluxit succum, liquorem, & lachrymam significet, malumsum reddere, succus extrahitur. Neque certi temere, quid non solum nōb̄s conueniat cum Marcello interprete; sed quid eiam arbitremur hanc esse germanam vel ob significationem, atque melius rem exprimere, de qua sermo est. Huine tamen mutata nob̄is versionis lectorem admoneat dum eis duximus.*

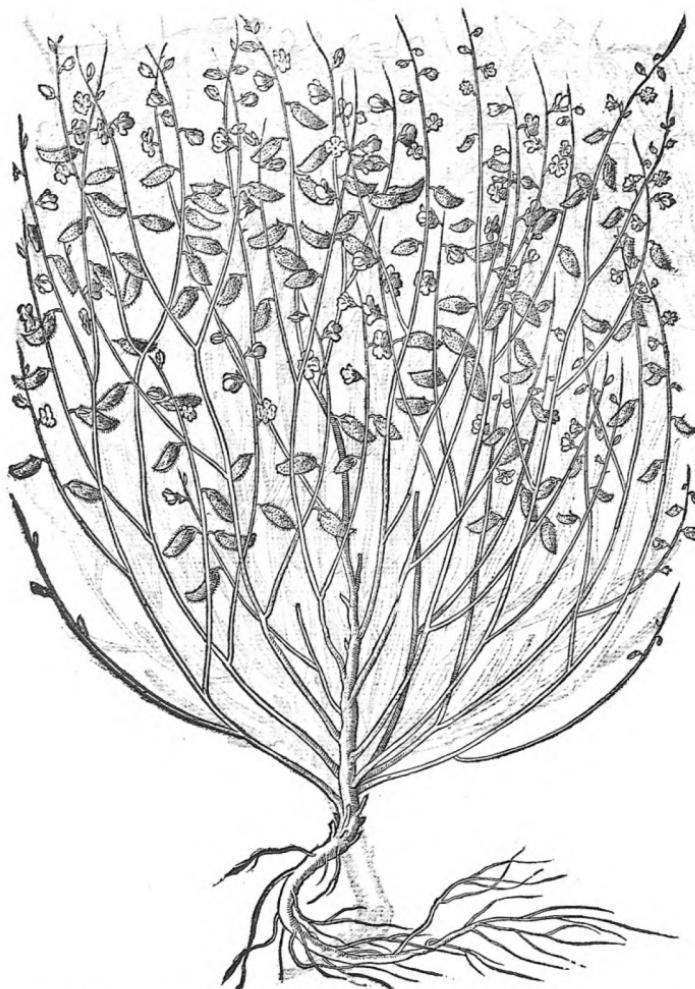
Σπαρτίον. SPARTIUM.

CAP. CLII.

Section frutex est longas ferens virgas, sine foliis, firmas, fractu contumaces, quibus vites vincuntur. **S**ur. semen lenticula, in foliiculis phasolorum modo naescit: florem, vr alba viola, luteum. Purpureum per superna vehementer elebori vice circa periculum flores, & senaria quinis obtusis in aqua mulieris pota. Semen deiectionem mouet. Ramis in aqua maceratis, mox rufis, extractus sucus, ischiadice & angina laborantibus auxiliatur, si cyathii modicum iuibant. Quidam marina aqua macerato malum, & infundere ischiadice clystere: strigilium autem elicere cruentum.

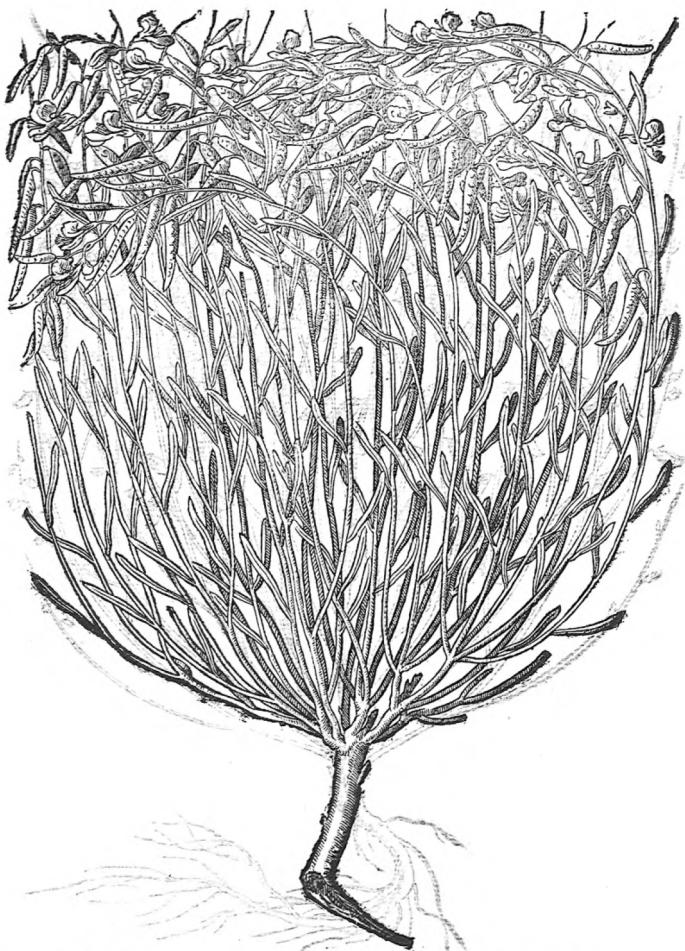
2526-256

Tanta nimurum inter Spartium, sive Spartum, & Genistam intercedit similitudinum facie, tum etiam ypsilon, ut eorum affinitate deceptus iam crediderim omnino erat eos, qui alterum ab altera secernent: prorsim cum hac in eis predilectionem Plinius subtilissime libro 24. cap. 9. vbi ita scriptum reliquit. Genista quoque vinculis raro prefat. Flores spicas gratissimi. Dubito an hec sit, quam Cruci cuthbe Spartum appellauere, cùm ex ea linea pictioria apud eos facultati doceretur: & vanquish habeat de grauitate Homeum, sive dixi: Nauium sparta dissoluta. Nondum enim fuisse Aprii quenam vel Hispanum Spartum in ypsi certum est: & cùm suiles fuerint naues, ita tamen, nec priori quam solas, sed plures. Verum cum accusatus Diogenes perlegisset, hac de prima acmenitis a clavis mo medico Tetro Camizero Hispano Serenissimo Ferdinandi Romanorum Regis Protophylos, qui in Hispania expulsissimum Spartum, numerusque Genistam se vidisse refutavit est, cum plures inter haec plantas discernerent esse. Q[uod] p[ro]p[ter]e quod Spartum in Diogeni fratre¹ foliis videtur: & floribus consisteret alio viola similibus. Genista vero solis preferat longissima, liniæ & ramos: & flores lateos, ipsi modo lunatos. Hinc itaq[ue] factum est, ut nunc in eorum extensiori confusione, qui Spartum, & Genista differe existimat. Non tanet quid diuersis propter generis has plantas esse putem, nam tantum, ut dixi, & cùm altera cognoscatur, et vesti non edem sint: tamen congeneres esse videantur. Spartum quidem ypsus (ut Plinius est a libro 19. cap. 2.) multa posse scire caput est, nec ante Perruviorum armam, que primis Hispanis intraverunt. Herba & hæc sponte nascent, & que non queat serui: inueniusque propriis aridi soli, nisi tere dato nitido. Nancipit ad malum tellus, nisi acridi ibi serui, aut nesci potest. In Apriis exiguum, & mille gigantum. Carthaginensis Hispanie citerioris portio, nec hoc tota, sed quatenus par, montes quoque Sparto operi. Hinc strata rusticis eorum: hinc genies, fracesque: calce extremis, & paucior uestes. Animalibus nequam, praterquam eccūcumum tenetare. Ad reliquias ypsi labores eneuntur: oreatis curribus, manib[us]que teles nascit[ur]: convulsione offens, ligatoque comanimant. Vulsum fascibus in accruo odonatum bianco, tertio resolutum. Spargitur in sole, sciativatur, & ruris in fascibus reddit sub testa. Postea maceratur aqua marina optime, sed dulci, si marina debet. Siccaturque sole aerum rigatur, si reperire vegeta defideantur, perfusum calore in solio, ad siccaturam flans con-pandunt opera farerunt. Hoe autem tundunt, ut via fuit, precipit in aqua merique inuidum. In secco præserunt è cannabi fines. At partum alitr etiam denserum, veluti natum sicut persers. Est quidem eius natura interposit: ruris fusione cuam liber retulit non nesciunt. Veruntamen complectetur arimo, qui vobis miraruntur, estimare, quanto sit in sua omniis terreni usus nostrum arnamenatum, machinis adificationum, aliisque defensivis rebus. Hacferat de sparto Plinius. Ceterum Genista in Herbaria adeo frequentissime prouenient, ut Maio, & Iunio mensibus magnum & incandens spectaculum prebeat: dictiorum, quemnam tam copiose sibi specios, ac fulgentius, sub floribus ornant, & desuntur colles, ut procul aere videantur. Gaudent earum floribus apes, ut Plinius inquit, trame alueari circuerantur. Genista uerbis ligandis uiribus salicis uicem expleri, maceraturque etiam cannabis modo, sumptuque inde fines, & ruddia linteana, quo conficiunt sacra apertissima sunt. Exempta Genista lignum etiam fagis pri in Italiam id uisorum fictilium genus conficiunt, quod uulgo de masticâ possit: quippe quod (ut ipsi affirmant) nullo alterius arbore igeo fustax succedunt possit, quo aurens ille color conseruetur in opere. Genistam recensuit Menses inter sua simplicitate detectiori facultatis, ubi hac ad sensum scribit. Genista arbor est montana, & cuius caudice quam plurime funduntur

duntur *virge*, *recta*, *flexiles*, *fracti* *contumaces*, quibus *vites*, & *alia* *ligantur*. *Flores* edit *flavos*; *lunari* *figura*: è *quibus* *silique* *prodeunt*, erui *magnitudine*: & *femina* in *eis* *lenti* (*similis*, *intervallo* *difinita*). *Planta* *tota* *perturbat*, *pronocat*, *incidit*, *attenuat*; *Obes* *cordi*, & *ventriculo*. *Sed* *solitaria* *noxia* (*pt. Phlegmatis est author*) *addito* *rhodomelle*, *aut* *roja*, & *mafice*: *quin* & *anisi*, *dauci*, & *stemiculi* *femine*. *Epotum* *semen* *pituitam* *vitriique* *valentissime* *purgat*, & *ab articulis* *quo* *que* *humores* *trahit*. *Renum* *excrementa* *pellit*, *vrinam* *cit* *efficacissime*, & *calculos* *disfrumpit* *tam* *in* *renibus* *quam* *in* *vesica*; *nec* *in* *bit* *matrices* *figi* & *in* *calcum* *durescere* *finit*. *Flores* *contriti* *stramas* *aferunt*, *si* *cum* *melle* *rofaceo*, *aut* *farbili* *uo* *deuarentur*. *Fit* *ex* *its* *oxymel*, *cuibus* *vsu* *indurat* *lienes* *resoluuntur*. *Profus* *iscia* *ad* *is*, *podagricis* *calculosisque*, *si* *postquam* *illos* *sumpererit*, *subinde* *frequenter* *euomant* *agri*. *Modus* *praeferimus* *floris*, *a* *drachmis* *duabus* *ad* *quaque*; *femina* *verò* *a* *drachmis* *duabus* *ad* *quatuor*, *huc* *Mefues*. *Qui* *tamen* *Genista* *femina* *non* *recte* *&* *oblonga* *videatur*, *quandoquin* *dem* *id* *erui*, *uel* *uicia* *faeciem* *parius* *referat*, *quam* *lensis*. *Sparti*, *ut* *iam* *ad* *eius* *uires* *redeamus*, *meminit* *Galenus* *lib. 8. f. m. plic. med. his paucis verbis. Sparti, quo & vites apud nos alligant, tum semem, tum virgarum succus rorū infrenè trahentis est facultatis. Quod Græci οὐαστιν, Latini item Spartium, & Spartum dicunt: Itali, Spartio. Que verò Latinis Genista, Italis Nominis. Genestra vocatur: Hispanis quoque Genestra, Giestra, & Gieleira.*

Sparti *vitri*
ex Gal.

CENTRUM
GENISTA.

SILYBUM.

CAP. CLIII.

Silybon lata spina est, folia ferens chamæleonis albi. Haec recens cum fale oleoq; costa estur. Radicis succus drachmæ pondere potus vomitiones cier.

Nomina. **H**actenus non ex nostra tantum, sed neq; ex aliiorum quoque inquisitione verum ac legitimum Silybum in Italia nobis explicavit Dioscorides, et difficile admodum illud inveniū iudicem: neq; enim ipse, ut ingenue fatear, quod ex illis sit, aut in de-

G Lans vnguentaria fructus est arboris myrica similis, magnitudine auellanæ nucis. cuius nucleus amygdalarum amarorum more tristis, humorem reddit; quo ad pretiosissima vnguentina pro oleo vivuntur. Nascitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia, & Petra oppido siccus ludeam. Praefert plena, recens, candida, quæ facilè delibretur. Ea drachma pondere pota liem absumit; cum lolij satina, & aqua mulsa podagriscis illinitur. Pforas, lepratas, decocta in acetō: vitiligines, & nigras cicatrices cum nitro emendat: & cum lotio lentigines, varos, & papulas in facie, & cuius vīria tolit. Vomitiones mouet, & alium cum hydromelice resoluit: stomacho adseratur. Oleum, quod ea exprimitur, alium 30 potu ciet. Cortex eius magis adstringit: verū tufa, & expressa succus abstergentibus medicamentis adiicitur, quæ aderfus pruriuntur, & scabribras idoneae sunt.

Glans vnguentaria, quam Greki οὐρανὸν μετίκηνον dicunt, in quibusdam Hispanie locis copiosa (ut audio) prouicit. Glandis unguentaria co-
adferunt hodie copiose in Italiis ex Alexandriā Aegypti. Ceterum de foliis facie autem inter se differunt. Siquidem Discurso foliis et Myrtis, Theophrasio Myrti, et Plinio Heliotropi berbe similibus, atque at in Theophrasio fid.

tam folijs esse *Heliotropij*. Cum tamen in Theophrasti lectione r̄bique se persutus ostendat. Andreas Marinus, medicus non vulgaris, in suis Super *Mesueum* annotationibus, plantam quandam pingit pro *inguentaria glande*, a Clarissimo Petro Antonio Micheli Dicitur.

Antonio Michaelio Patrii *Veneto acceptam, quia a prescriptis omnibus iusta facit, et an legitima sit, cur probem, an improben, non habeo.* Titulus eius mendax est. Siquidem Ben. album inscriptum habet. Itaque revero ne & ipsa quoque magno titulo sequatur error. Hanc autem Plantam, cuius hic imaginem damus, *Constatinopolis secum attulit Clarissimus vir Augerius de Turrobo, cui servitio leviter amittitur.*

Clarissimus Augerius de Busbek, qui continuo septem annis Caspari Ferdinandi primi apud Solimanum Thysacum Imperatorem, oratorem egit. Sub hoc nomine I L I A C. Em cum insipessim, & fractus eius agnoscere possit auctor faciem perquam beli referre, illico in sufficiencia veni a hinc fortasse Glans Regnanteu dic poset, qua propter, ut aliorum quoniam it iudicium - eum hic excludingimus. Quia eius elevatus est non leviter, sed etiam exaltatus.

quique sit iacuum, eam hic excludi volumus. *Viam* plantam videre non licuit, sed assabre, & diligenter pictam. *Vnguentarij*, ac *septisarij*. *Mauritanorum nomina secuti*, eam Ben appellant. *Forma* hac pista maximi resert, albo corice, triquetro, fracti facili nucleo intus conforto, & admotum dinum: ex quo oleum exprimitur. *audie* de Ben vocant.

sta soluentis simplicia scribens Mesues, in hunc sensum inquit. Ben duorum est generum. Manus est nucleus auctellana magnitudine, triangulare. Minus vero cicerimile. Vtrique mēsi oesofla medialis, lens, & alba. Prostifat manus, quod non xacet: minus siquidem novum est. Prostifato in moxigeno, quod sursum in filio. Lobi temporales, under falcis, &c.

*Xat-set: minit squamid noxiun eff. Preferit in maiori genere, quod pustamine fit albo, leui; tenui: nucleo fragili, alboreo-sigill. Vt etiam recenti melius. In minori autem praeceps illi cinereo albicans, fragili pariter, & pinguis. Diocoridii tamen in maiori genere minoris enim non meniuntur, quemadmodum nec Theophrastus, neque Plinius *q* prestantius eff recenti, eti contraeum affectat Melies. Olemq ab angustis tenuo, tenore, & puluis exstincto, exentiore, & sicciori.*

et recens, eti contrarium aljerat Mejnes. Oleum ab *unguentariis* hoc tempore è nucleus tantum exprimitur, et *Dioscoreides* docuit, non autem, ut quidam existimant, ex *putaminibus*, quod dixerit *Theophrastus*, *unguentarios putamine fructus contusio viri solere*. *Plinius*, et *Theophrastus*, & *Dioscoridis sententiam* comprobaret, *unguentarios* vrodiit è *puta-*

*40 minibus, medicos verò è medulla oleum eliceret, quod hoc medicamentis, illud odorantibus r̄sum̄ fr̄beat. Veritatem
bac etate (pt diximus) ab omnibus tantum è nucleus à putamine repurgatis exprimitur. Nēc crediderim vnguam, quod*

*ex foliis putaminibus oleum effluere possit, quanvis diligentissime comprimirantur, & constringantur pro celo etiam grauissimo; quoniam hec putamina arida sunt, & omni pressu humore carent. Illud quoque fidem non dubiam facere potest, quod
hanc parandam olivationem in silvam non exterrimus.*

Et paranti olevationem silentia pretermisit Dioctordes, non modo in hoc loco, sed etiam libro primo, ubi tamen de oleis, & ynguentis confidencis latius disseruit. Cuius forte doctrine immemor Manardus Ferrerianus, vir aliquo nostra aetate celebris, dubitans in adnotacionibus, quas in Melienu[m] editi, an V[irginis] iumentariis glandibus oleum a nupcio, & a tunc per annos

*electio, autem in annotationibus, quas in Breviary editis, an Vnguentaria glandis oleum est nucleo, an est putamine expri-
mi debeat, affectus quamquam in quibusdam Diocesidis codicibus legitur, item hoc est nucleus exprimi debere; in aliqui-
bus tamen nec nucleorum, nec putaminum ullam fieri mentionem. Verum et si ambigendi non deferunt occasio, ut scimus*

*ex Theophrasti testimonio, qui putaminibus viti unguentarios tradidit; aderat tamen granis, auctor Galenus, qui rem
50 hoc abunde enucleauit, cum constanter affueret, Balsanum oleum unguentarij ex carne nucleorum, non ex putamini-
bus.*

bus exprimī. Id quod etiam facilē ex Dioforide colligi potest, cum dicat consimilē modo fieri balanūm & amygdalūnum, quōd autem hoc ex amygdalarum nucleus fiat, nemo ei qui dubitet. Hæc sāne nobis non leuem faciunt suspicitionēm, quād aut eo in loco Theophrasti exemplarē sit, quod dicitur, ut in aliis, quād in aliis.

quod autem eo in loco Theophrasti exemplaria sint depravata, aut minus integri, & veraces fuerint authores, a quibus fortassis vnguentaria glandis historiam accipit. His porro acceditus vnlus olei communis rursus, & eius parandi ratio. Siquidem Balaninum oleum plurimi faciunt vnguentaria, non autem alia uana, utre exstantia commendetis in moderatione exercitio.

etiam suauissimi oculis putantur facient inunguentum, non quod aliqua odore praestans commendetur (modorum etenim est) sed quod nunquam perstet rancorem contrahat. Id scilicet quod è nucleorum medulla, non autem ex putaminibus conficiunt. Nam rancoris expers cum sit omnium aptissimum habetq[ue] ad odoratissima inunguentia (mifturas vocant) tem-

peranda, que ex moschō, zibetto, & ambaro illenīsū chirothecis, & alijs, quorum in delicis, & laſtū omnis est rūs & gratia, parantur. Quādoq[ue]ndam si hec alio quōdū oleo liqueficerent in ynguentum, contrācto inde non multo post tem-

60 *pore rancore (estate enim omne oculum prater Balanum rancescit) non modo vniuersam odoris suauitatem exuerent; sed etiam putide scatendam euaderent.* Quo virique experimenti operis mente dignoscitur, an oculum illud Balanum fuerit, quod ex unguiculare vlandis nucleis fieri solet. *Corescere de vnlus Re leuibus Lubricari Musae Moxius, in cuius causa se*

ex ynguentaria glande nucleo fieri solet. Ceterum de viribus Ben hac subiunxit Mesues. Maioris, inquit, generis fructus incidit, abstergit, attenuat, expurgat, & aperit; sed ventriculum subuerit, & viscera perturbat, ob excrementum, acremat, biumentam, quam polvet. Minoris autem vis longe devehementer. & maris pericula sunt: namus ad eorum

membris, & membra, quam possunt. Memor autem vis longe reverentior, & magis periculis; namque adeo perturbat, agitat, humorum, & sepius anima deliquit faciat, & frigidos sudores concutit. Projide non in alios ritis ac admittendis est, quam in unguenta, & cataplasma. Maior noxa cernitur, cum igne torrefici: si quemque igne calore extercentem datur.

deperdit humiditatem, que vomitionem mouet, fitq; medicamentum tantum deictorium. Decoquunt etiam cum anisi, & faniculi semine: quoniam hoc modo prius noxa corrigitur. Tam in potu, quam aliter sumptus lenius, crassimis pittugulis ueroe, ut dicitur, conatur.

Glandis unguentariae cōfid.

Manatđi du- kum (duku)

Glandis un-
guentarię ut-
res ex Mel.

Se melle admellis, cataplasma ad fumuras, durosq; tumores admodum vtile, & ad neruorum morbos à frigiditate excitato, addito tantum melle. quo fit, vt conquisit, resolutis, & contractis open ferat non obscuram. Pollet præterea ad ienacoris, & lieuis insarcis durioris, & radita lupinorum farina, & nardo emplastrum modo impotatur. Nucleorum cleum vulnerum cicatrices attenuat, & delet: item lenitigines, aliasq; cutis facilitates emendat. *Auribus infusis non modo doloribus leumentis in praestat: sed & suditatem, & tinnitus curat.* Glans angustiarie vives memoria prodit Gale- nus libro Simplicium medicamentorum his verbis. *Balanus myrriceip, hoc est, glans angustiarie, adfert ex bar- batica regione.* Vt tunc angustiarie carnis eius succo, qui facultate calidus est. Reliquia autem, unde expressis esti suc- cussi terrefracte scilicet, & dure, vincentes habent qualitatam amaram. Sed & admixta est quedam adstringit. Proinde extergentes finim, & incidentem, contrahentemq; & stipantem effectum possident. Itaque ad ionthos, lenitigines, epheles, & pruriens, deinde & ad pectora, & lepram conuenient. Veritas enimvero & lente liquant, iecridi; indurescens. Quod si quis carnem eius decimatis pondere cum naticato bibat, medicamen experitus remitterit. Sepe etiam per in- ferium alium largiter subducit. Itaque civi hoc medicamento vitim, ad ysticorum expurgationem, & maxime tecno- ris, lenitigies, ex oxycto ipsum exhibere conuenimus. Gaudet vero vt maximè aliquo acto ad extrinsecas actiones.

Glandis un.
guérarie vi
uum. G. I.

Aded enim efficax efficitur, & psorias, & lepras extergeat, & multò etiam magis que his sunt minora, lentiginem, vitiliginem, ionthos, ephelum, exanthemata, acboras, tum vlercoris, & quae crassi sunt succi omnia. Sed & cicatricibus de- cōre adfer. Porro quod cùm illinenda est licet, praestet, admittam esse, farmarum quanquam excentantium, cuiusque est erui, ac lolijs farina, id tam potius ad compendorum medicamentum tractationem, hancquaquam ad præfers. infirmitum pertinet: sed & in paratu facilibus ipsum dicetur. Verum in præfis sufficiat abstergentem, & incidentem cum adstriciliis ne quanquam propositi medicaminis dixisse facultatem, ac sic ad diuin transgreedi. Cortex tanacis eius admodum adstringit: itaque eo positi quis ad ea vix, ad quæ validis vijs est aspergitur, hæc tenet Galenus. Sed quoniam Balanus myrsipennis Mauritaniorum Myrobalanha nobis ad memoriam reuocavit, quorum idem quinque faciunt genera, cum ea in medicamenta frequenti, & compendio minore, responsum videatur.

- frequenter, & commode venient, nec corum, quod exire, meminerint veteres Graeci; ideo nunc de ijs nobis differendum est: neque enim in eorum p[ro]p[ri]o s[ecundu]m silentio erant diffimilantes. Sunt itaque, pr[et]e]dicti dimidiis, M[AR]TINUS ALANTORVM genera quinque: nempe Flaua, Chepula, Indica sine nigra, Empelica, Bellerica: quia omnia facie inter se distin[gu]ntur, ut etiam pluribus. Quamobrem omnino censendum esti putauerimus, ea a diversis predicti xboribus, quamquam non definit, qui affectu[m], flava simili, & hepula ex p[ro]p[ri]o & edem arbore nasci, exsimilares flavae decipi ab arbore innaturata, chepula vero cum ultimis adep[ta] fuisse magnitudinem. Verum cum horum si uolumen ortus, & arbores non pre[dicti] latenter, non est quod illorum sententiam probare, aut refellere ait: Flavorum, cheplorum, atque Indicorum arborum magiores excidi curantur. Andreas Marinus in suis in M[AR]THA annotationibus, sed eas non libuit in hosce commentarios nostros transferre, non quod censentur Marini id fortasse ingratum futurum, cuius non parvum plantarum in Europa numerum in summa illud opus transplantari uerit; sed quoniam ignoramus, an edem genuina sint, an aucterioris, & profectissim, quoniam Macritanorum nullus habeat auctor, qui Myrobalanicas plantas descripsit. Recensentur genera omnia inter ea medicamenta, que alium circa noxiam deiciunt: nam esti purgatoria vi polleant; nulla tamen virium imbecillitas, aut mollescia sumentes afficiunt, sed potius sua adstringentes facultates, quam possident, cor, ictus, & ventriculum ioborant, quinetiam viuens corpus. Id tantum illa noxie adscrubunt, quod obstrictiones, & p[re]scentum infarctus avgant: p[ro]sternunt obstrictio, exhibentur precipiunt. Infruentur Myrobalanis medicamenta omnia, que deicyendo laborem inferunt: qui fit, ut viliiter aduinciat utrum sciammonio. In flavorum Myrobalanorum genere ea cetera prefiant, que in r[ati]o plene flavescent, ponderosa, sarcia, gummata, crassis corticis, & quibus pulmam officijus infest. E Chepulis ea proactuant, que ceteris crassiora sunt, colore nigro purpurescunt, cortice crasso, & que in aquam deicta funduntur, quando citissime petuntur. Inter Indicas excellunt, quae maxime nigrantur, crassia, ponderosa, nullo minus igit[ur] opere, que contracta in unum compacta cernuntur. In Empelicorum classe landantur, qui in matra, crassiora, desponsa, ponderosiora; frustula dividuntur, & que minus offi[ci]a, quam pulpa habent. Bellericorum vero illa in suo genere preferantur, quibus crassitatis, dentatis, granulatis, non defit, & quibus crassis in viuens sumt cortex. Flava, Indica, Chepula, Bellerica refrigerant ordinem primo, secantemq[ue] secundo. Empelica vero primo tantum tum refrigerant, tum exsiccant. Vnde obstrictori exunt omnia genera, additis aperientibus, & vires cunctis medicamentis: vel si macerata caprino sero, aut fumaris succo, exhibentur; vel si cum absinthio, aut agarico, aut rhubarbaro hauriantur. Perfunduntur amygdalino, & sesamino oleo, ut contracta inde pinguedine, ventriculo non inherantur. Quin & id noxae pariter tolluntur, vbi cum cassia nigra medulla, ad manna, aut acris palmitis demorantur. Vbi deictione sit opus, eorum tantum filum præbent: vbi autem adstrictio in pulmene conteritur, & subinde propinant. Chepula qui facebant conditum nisi roborant, quibus deiciant. Contrariantur efficiunt, que crude fiscataque reponuntur. Myrobalana omne genus (de M[AR]THA est autor) contra senectutem remorantur, qui ipsi frequentius pertinent: coloris faciunt elegantiorum, corporis odorem incundunt conciliant, hilariter afferunt, & ventriculum, cor, & testicula roborant, conferunt hygromorphous, & bilis feruente reprimunt: ad quod statim ceteris prefiant, ut que priuatum billem detrahant: & eos peculiariter iuuent, qui temperamento calidi sunt. Fricantur cete ad oculorum collyria, cum r[ati]o acerbe, aut rosarium aqua, sanguini succo, quod oculorum inflammationes representant, lachrymas fistant, defluxiones coibent. Sanantur bonum puluere viceras aditita lentisca resina. Chepula pituitam exhaustant, intellectum clarificant, & visum, presertim sacrando afferunt: ventriculum tum mandant, tum confirmant. Dantur viliiter aqua intercute affectis, & diuinitate fluvibus laborantibus. Nigra pituita bilice trahunt, presertim exsultant. Conferunt membrorum tremoribus, coloris arietorum conciliant, elephanticos iuuent, mortales afferunt, & quartaniam flagant. Empelica pituitam edificant, cor, & cerebrum corrobant, intellectum augent, ventriculum & pituita, aliquo noctis humoribus expurgant, ac etiam confirming, ac siue extinguunt, xanthopites coibent, & cib[us] appetitam iuident. Bellerica ea omnia posunt, que & proximè dicitur. Myrobalanorum inter rezentiores Grecos tantum, quid sciam, Activaria meminit: quia tamen ea, que de illis scripta relinqunt, a Macritanis (vi jo[n]de quoque fateri videtur) mutuatissima est. Sed profectio nequerunt, quae ratione ductus inter ea medicamenta, que dominata eliciunt, myrobalana reponuerit, cum omnia eorum genera plane dominatione competat. Porro hodie invocata relinqunt, que a mea parte, quae in aliis

Myrobalano-

30 *pro maximo.* *Baccharis* vero *ua* in genere preferentur, *quibus* *craftities*, *deftitas*, *grana* *aqd;* non *desit*, & *quibus* *craftis* in *innumeris* *sunt* *cortex*. *Flava*, *Indica*, *Chepula*, *Bellerica*, *Flavaria* *verò* primo *tantum* *tum* *refrigerant*, *tum* *excicant*. *Vim obstrutorum* *exsunt* *omnia* *genera*, *additis* *aperientibus*, & *vri-*
nam cibis *medicamentis*: *vel* *si* *macerata* *caprimo* *sero*, *ferum* *fusco*, *exhibebatur*; *vel* *si* *cum* *absinthio*, *aut* *agari-*
co, *aut* *rhabararo* *haeriantur*. *Pefunditur* *amgalymdo*, & *sesamino* *oleo*, & *contraicta* *inde* *punginede*, *ventriculo*
non *inheret*. *Quis* *& id* *noxe* *pariter* *tolitur*, *qui* *cusa* *caſſia nigra* *meccula*, *aut* *manna*, *aut* *acris* *palmitis* *demor-*
tur. *Bi* *deiectione* *si* *opus*, *erorum* *tantum* *silustum* *prebent*: *qui* *autem* *adstrictio* *in* *puſcere* *conterunt*, & *subinde* *pro-*
pinant. *Chepula* *qua* *ſeſabaro* *conditum* *magis* *robort*, *quam* *dejeant*. *Contrarium* *efficiant*, *qui* *cruda* *fiscata*
que *reponuntur*. *Myrroëland* *omne* *genus* (*per* *Mesies* *est* *autior*) *contra* *ſenectutem* *remorantur*, *qui* *ipſis* *frequenter* *re-*
tuntur: *coloro* *faciunt* *eleganter*, *corpo* *odore* *incundit* *coriſſum* (*per* *meſeſ* *ſecundum* *ſenectutem*).

Myzobatismo-

et ieiunio facilius coquuntur, corporis osoreum incutunt concitare, sicut alii afferunt, & ventriculum cor, & ieiunio roboretur, conferunt hemoroidibus, & bilis feruorum reprimunt: ad quod statim catervi pressant, ut que priuatum bitem detrahant. Eos peculariter iuuent, qui temperamento calidi sunt. Fricatio eore ad oculorum collyria, cum ieiunio acerbe, aut roborante aqua, aut fennicula succo, quod oculorum inflammatione reprimant, lacrymam sisstant, defluxionem ciborum coibent. Sanantur horum pulvri vicerat addita lentisca resina. Chepula pilularia exhaustu, intellectum clarificant, & visum, praesertim saccharo afferuantur: ventriculum tum mundant, tum confirmant. Dantur ieiuniter aqua interfectae, & diuiniuersi febribus laborantibus. Nigra vitriana dilectum tradidunt, praesertim exsultant. Conferunt membrorum tremoribus caloris uitorem conciliant, elephanticos iuuent, mæores afferunt, & quartaniam fugant. Experiencia priuatum edicunt, cor, & cerebrum corroborant, intellectum augent, ventriculum purificant, aliisque noxiis humoribus expurgant, ac etiam confirming, ac statim extinguunt, vomitiones coibent, & cibis appetientiam iniungunt. Bellaria ea omnia possunt, que & proxime dicta. Myrobalanorum inter recenteriores Grecos tantum, quod sciam, & Althaea membranitis, cuiusmodi est, & cibis illi datur.

50 nit: quia tamen ea, que de illis scripta reliquæ, à Mæcianis (vix quoque fateri videatur) mutuata est. Sed profectio ne scierunt, quia ratione ductus inter ea medicamenta, que ponuntur eliciunt, myrobolanae reposuerit, cum omnia eorum genera plane dominatione competant. Porro hodie ignorata videtur que *χειροβάλανος*, *Grecis vocatur digerens*, & roboreans Indicis nardi modo, ad colicos affectos, ventriculi ardentes, & *Ingutius* à Galeno *Aleciplasidæ autoritate* commendata libro 8. & 9. de compositione medicamentorum secundum locos, quantum non desuper & recentioribus, qui sibi persuadent *Chrysobalanum* esse nesciunt myristicam: cum tamen plura sint, que coram diversum sentient, neque cimereos color, acutus ori sapor, & quid mysticæ quisque myristicum meminerint veteres Greci. Nullam hinc quod legimus, mentionem fecit Galenus in libris simplicium medicamentorum. Id quod argumento esse potest, Galenum ipsum non habuisse compertum, quid effet *Chrysobalanus*. Sed de his hactenus. Ceterum quandoquidem Baldus myrepicta, quam ab *Beben* appellari diximus, nobis in mente rediget radices illas, quas officina Beben album, & rubrum vocant, ad cor die efficit ex sicca: ".

de affictus iis, ac etiam recentioribus expeditas, hunc locum non pretereundum esse duxi, quia de us quecumque aliquid diffidere, prorsim quod è Grecis non innaturat, quia illa poteritatis memoria prodiderit. Sed illud in primis animaduertendum est, quod communis usus radices, quas nullo Beben nuncipans, ea quidem sunt sicut de quibus Mauritani scripferunt, in eo profructu ementientur. Siquidem scribit Serapio, Beben radices preferre mitioris paucimac similes, contortas, ed rotatas, & mansu lentas, & in Armenta nasci. Aucemna enim radicum lignosa fructa Beben esse ait, in se contracta. & siccitate exoleta. At nostrates, que in Italia, non in Armenia effunduntur, nulla penitus edioris suauitate commendantur, quia & mansu nullum ori lentorem reddunt, nec erraticae paucimac faciem representant: cim tamen Arabicus Beben radicibus adeo paucimac referat, ut scripferit Halidabbs clarissimus Mauritanius author, Ehebi & syluefria paucimac radices nullum inter se discrimen habere. Quo fit, ut nilla sepe offerat nobis ratio, qua probare possumus, Beben communis usus esse Arabum legitimum. quanvis & ipsi inter se hac in historiā non parum dissentiant. Nicolaus Myrepsicus, itenique Asturarius Beben hermodactylum vocant, necio tamen quatione, cim alia sit radix apud Paulum, & Arabes hermodactylus. Beben adulterina, tam album, quam rubrum, paucim in Italia trouueniuntur. Hor enim plantae radicem esse

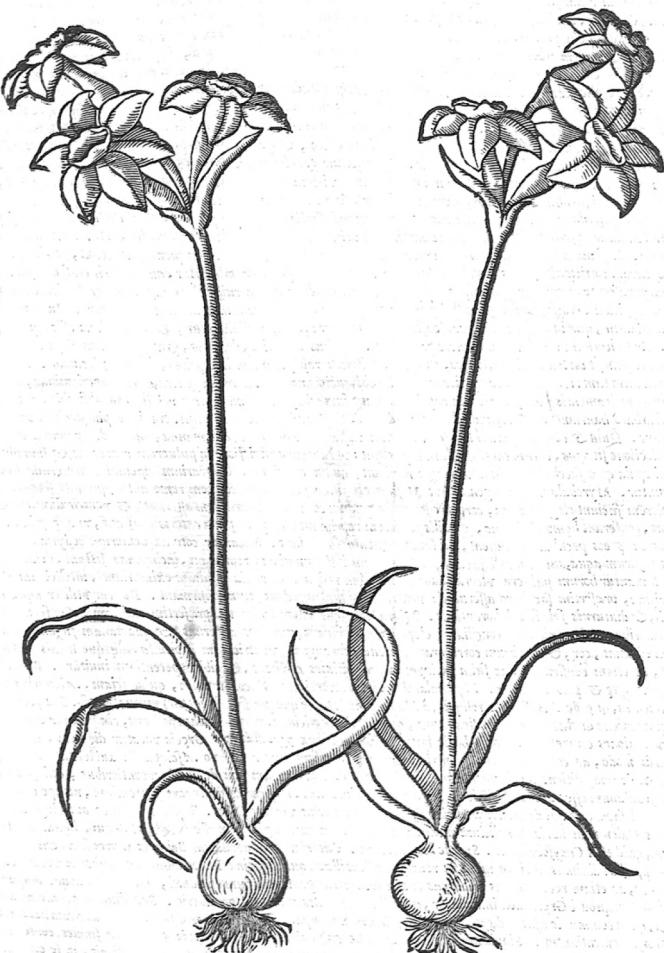
Chrysobala
DHS.

**Behen album
& sublim.**

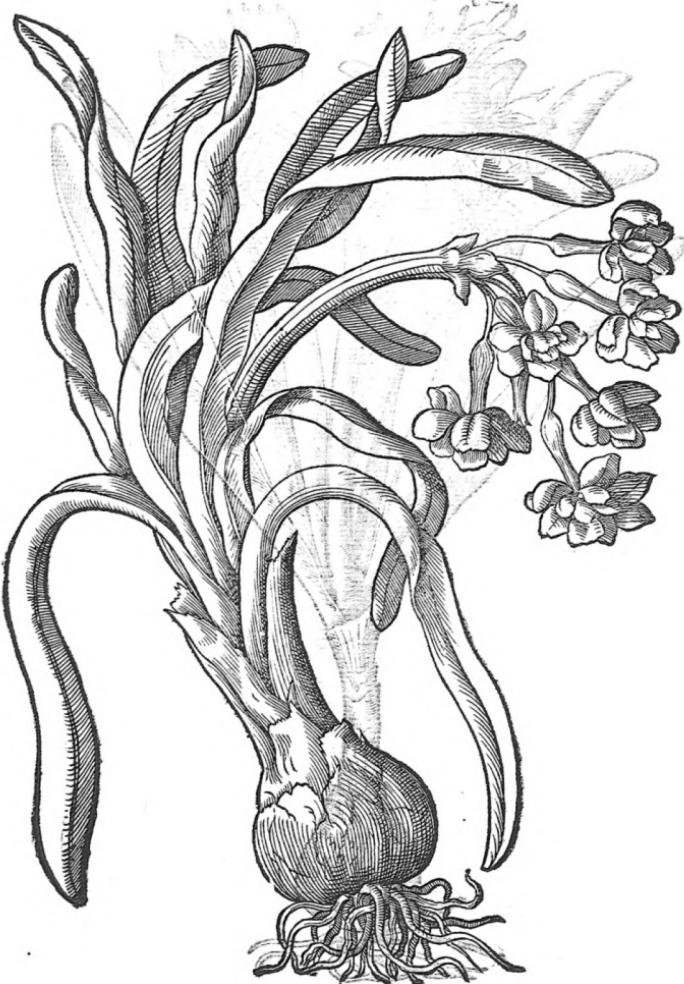
Nomina.

*Scimus, quam superius libro tertio lymocitum fecimus illud uero, alterius plantae, cuius vires haec tenuis mihi prorsus incom-
plete sunt. Sea quibus polleant iuribus noncum mihi competitum esse ingenuè fateor. Barbarus purpureus sic Grecis dicitur,
Latinis uero Glans unguentaria; Mauritanis, Habben, seu Ben: Italii, Ghianada unguentaria: Hispani, Auellana de la India,
Tartago, & Muia.*

N A R C I S S U S I.

NARCISSVS IL

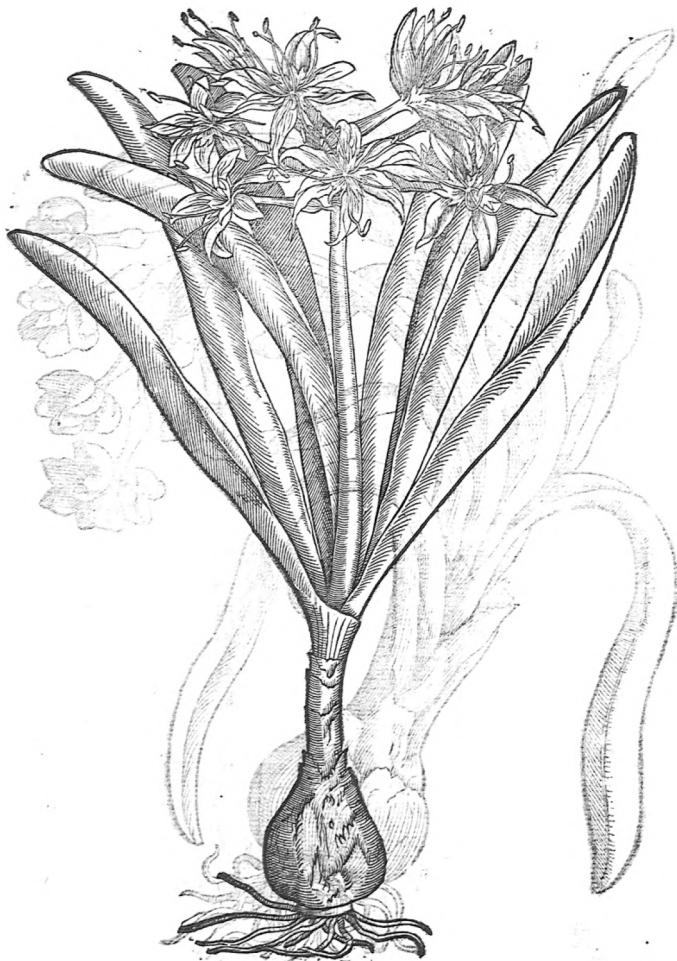

Narcissus in CAP. CLV. *Narcissus* in CAP. CLV.

Narcissum { sunt qui vt lilium, lirium appellantur: } folia proferit porro similia, { tenuia, } multo minoria, & { angustiora: } caulis vacuus, & sine foliis, supra dodrātem attollitur: flos albus, intus croceus, in quibusdam purpureus: radix intus alba, rotunda, bulbosa: semen velut in tunica, nigrum, longum. Paobatissimus nascitur in montibus, suau odore; cæteri { porrini imitantur, atque herbaeum virus ocent. Radix cocta, siue estur, siue bibitur, vomitoria est; ambustis igni prodebet cu[m] exiguo

Orib. & clusa
non legit.
Orbi addit.
in r[ed]e r[ed]e
equidens i.
in campus &
fabelosus.

NARCISSVS CONSTANTINOPOLITANVS.

melle trita. præcisos neruos illitu glutinat; luxatis malleolis, ditturnisq; articulatum; doloribus trita ex melle, & imposita subuenit. Vitia cutis in facie, vitiliginesq; cum semine vtrica, & acero emaculat: cutem, & melle, vel cetero fortes expurgat; ab scissis rumpit concordationi repugnantes, infixa corpori extrahit, illata cum loliis farina, & melle, adiutori in cursum solitum in iuvant. **N**arcissus, inquit Theophrastus libro & cap. 6 de historia plantarum, vel liberum (alijs enim hoc, alijs illa nomine portant) folium albuci, terre proximum gerit, sed longe latius, lili modo. Habet caulem sine fibro, hercaceum, rem suo

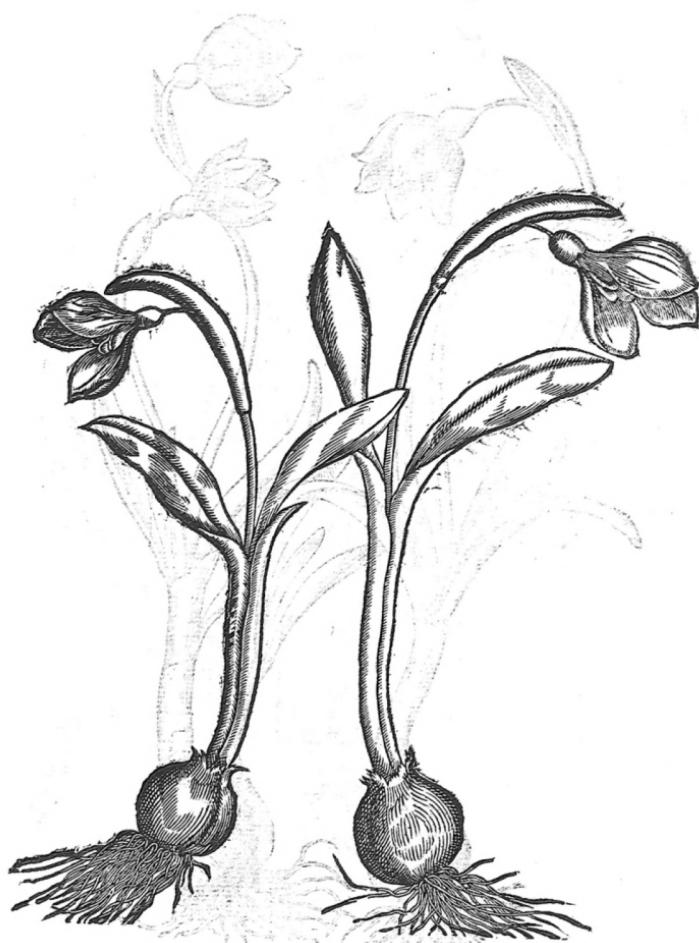

-ven suo ferente cacinine, in membrana veluti vasculo inclusum, largè amplum, coloreque nigrum; figura oblongum.
-Hic decidens sponte germinat, ceterum & qui legunt defigere eum solent. Quin & radicem ferunt, que carnofa, rotunda,
-ampisque constat. Serotinus admodum: p. fl. arctiorum enim, & circa equinoctium floret. Hec Theophrasti de narciso
-sententia. Porro Plinius libro. 21. cap. 19. duo Narcissi genera prodidit; que his verbis etiam depinxit. -Narcissi

NARCISSVS V.

duo genera in usu medici recipiunt. Unum purpureo flore, alterum herbaceum. Hunc stomacho inutilem, & ideo remittere, alios quoque soluentem, nervis inimicum, caput gravantem, & à narce narcissum dictum non à fabuloſo puerro. hoc Plinius. In quibus planè deprehenditur à Dioforide diffirent, quod neutrum Narcissi genus flore albo descripſerit, quanquam idem Plinius cap. 5 eiusdem libri inter lilię generā Narcissum communerans, hunc flore candido confare tradidit.

... *Narcissus* & *Gaudichaudii* non solum in lib. II. sed & in libro quartum, quoque in libro sexto, non
tradicet. Verum tamen nulli ex hoc mirari licet, neque propter ea Plinii damnandum esse censio, quod sciamus complu-
res esse *Narcisorum* species, ut ex imaginibus, quas hic excudi curauimus, manifestè apparet. Haec autem cum ad viuum ex-
prefe sint, hanc operae premitum esse indicauimus, ut harum delineationes describamus. *Narcissi* vires resulit Galenus lib.
8. simplicium medicamentorum, sic inquiens. *Narcissi* radixisque adeò exciddi facultate pollet, ut & maxima

NARCISSUS ET V. L.

Nomina, vuln. era conglutinet, vel ad incisiones usque, quæ circa tendones accidunt. Habet verò quiddam absteriorum, & attractiorum. Planta, que Græcis rapiens, Latinis item Narcissus appellatur; Arabibus, Narces seu Nargies; Italis, Narciso; Germanis, Veliiblumen, Hornungtblumen, & Zeitlosen.

NAR-

N A R C I S S U S V I I I .

I'rrigatio.

HIPPOPHAES.

CLVI.

Hippophaes, quo fullones vestes interpolant, in fabulosis, maritimisque nascitur, surculaceo fructu
næ emicant, siccæ, angulofæ, intersticio quadam distantes: flores hederae corymbis similes, racema
tim coherent, minusculi tamen, & molles, candidi, ex parte rubescentes: radix lacteo succo madet, cra
fa, mollis, amara, gustanti: ex qua perinde ac thapsia, succus eximitur, qui per se, & cum erui farina sub
actus, siccatur, & ad vsum reconditur. Syncerus pituitas, bilem, aquasq; deicit, oboli pondere: erui ve
rò farina subactus, quatuor obolis, cum aqua mulsa. Frutex cum radicibus siccatus tunditur, & cum
aqua mulsa dimidia hemina tritus datur. Radice, & herba liquamentum depromit, vti in thapsia.
huius in purgationibus modus est drachnia.

a Meum. d. 14
p. 14. qd. 14. vi
lique amplio.

I'rrigatio.

Hippophaeton, id quod aliqui hippophaes appellant, nascitur eisdem locis, quibus hippophaes, et cifta spinæ fullonæ, genus, humili, herba, sive caulinus, sine floræ: in anibustum caprini: folijs parvjs, spinofis; radiculis habens molles, crassas. Succus radice, folijs, & capitulo exprimitur, & exccatur. Datus cui uoles, tribus obelis in aqua multa, aquam pitturæ detrahit: priuatim cornitibus mortis, neruorum uitii, & orthopœcia conuenit huiuscmodi purgatio.

Hippophaës
confid.

Et si quandoque maritima, & fabulosa adierit loca, ut Hippophaem, & Hippophaeum, ut pte plantas inibi nascentes, inquirerem; ne neutrum tamen hanc mili luctu inuenire. Cetera resurit nobis Hieronymus Amaltheus 10 Opiategensis, medicina ingenio, & eruditione clarus, se omni Venetijs plattam accepisse a Iosepho Baptista Zopiffo Papiereni clarissimo medico, qua non modo notis omnibus Discordantia Hippophaem referat: sed etiam, viribus, ut se experimento comperire testatus est. Quare non propus desperandum est, qui & nobis, & aliis quoque aliquando contingat. Hippophaem consequi. Non inuenio, quid Galenus hippophaeum, aut hippophaeum menimeri in suo simplicium medicamentorum sensu. Hippophaes tamen mentionem fecit Paulus libro 8.inter simplicia. Hippophaes vero Plinius libro 28.cap.10. Illius nomine Grecum ιπποφαές, Latinum quoque Hippophaes. Huius vero nomine Grecum ιπποφαές, Latinum ictu Hippophaeum.

Nominations

KIRCHHOFFER. RICINVS.

CAP. CLVIII.

2 Meū. ὅρεις
μόνατι τοῦ

aliud exép. l.
git ὁ ξυρός
τού. i. ex po-
fca.

Ricinum vocare Latini plantam, que **Grecis** εἰνι dicitur, à similitudine, quam eius semen habet cum ricino liquido ac fæ-30
do animali, quod canibus, bubus, capris, alijs; quadrupedibus adhuc: neque prius decidit, quam plenis sanguine sa-
ginatum rumpatur. In Hetruria plantæ bac a quibusdam vulgo vocata Girasole, aliquibus vero Fagiolo Turcico. A-
pud Insubres autem pluribus in locis Mirafole, quanquam id nominis patet Heliotropio conuenit, de quo in huius libri i. cale-
diferimus. Semen officine Cheruaria maiorense appellatur: temetis ab ipso Mesie, cuius vestigia pharmaco-pœla maxime sequin-
tur, Regium granum appellari consit cum matritatem senescit, impedit quantum factu excedit. Ricinus copios fuitur in Ae-
gypto, ubi ex eius semini plurimum dei exprimitur, cibis quidem fedum (vt inquit Plinius) sed lucernis vite. Deicit alium •
perinde ac balanus myrepica, tollitnrq; eius nux ijdem medicamentis. Quamobrem de eo sic loquitur Melius: Regium gran-
num (hoc est ricini semen) pitiuitam tan per rotundum, quam per alium extrahit, sed non sine afflustratione molletia. Si quicquid
stomachum vellemur subuerit, quietiam bilent & aquam inter cuncta deicit: & ea sunt omnia excrementsa purgat, que ad articulorum compagines defunxit. Tollitrix noxa, vt igne torrefactio sit prius, & deinde admissio faniculus, & anxi-40
mine. Ita enim paratum vomitiones minime molitur. Conserit item coll. & articulorum doloribus, nempe podagriscis, & ichia-
diciis, si ex ure veteris galli decœcum hauriatur. Hydroponis vero deoquin curat cum caprino sero, et aneis proventer Lute ma-
ceratum oleum quod a femine elicitur, colicos cruciatus lenit inflatus; tollitq; invenitum cum sambuci, tun capitis vicerat janat.

Ricini vire
ex Gal.

Nomina: *Parvus, deversus, aduersus;* *hic* quoque *hinc*, *jea* *intraeas* *deinceps* *deinceps*. *Oleum*, *quod ex fenni coctur*, *tunc calidus*, *tunc* *tenuis* *partum* *est*; *quād* *oleum communis*, *ac prōinde* *etiam* *dicitur*. *Planta*, *qui Greice* *κάρπα*, *νέα κάρπα*, *Latinis Ricinus* *appellatur*; *Arabibus*, *Berberi*, *Italis*, *Girafide*; *Germanis*, *Vnderbaum*, *& Creutzbaum*; *Hispanis*, *Figueira de los infernos*; *Gallicis*, *Pauline diei*.

Nanima 1

*nus appellatur: Arabibus, C
no: Gallis. Paulme dieu.*

RICINVS.

Tithymali.

CAP. CLIX.

Tithymali genera septem, quorum masculus characias appellatur, ab aliquibus amygdalooides: alter myrrites, qui foemina exsistunt, cumque mysinitem, aut caryitem uocant: tertius paralias, quem tithymalida appellantur: aliis helioscopius: quintus cyparissias: sextus dendroides: septimus platiophylos dicitur. Characia caules supra cubiti altitudinem atolluntur: rubri, laetèo succo, atque acer madentes: foliis olea circum ramos, angustioribus, & longioribus radice crastia, lignosa: penderit in cacuminibus cauli comæ iuncii, sub qua caueolæ foliolis balnearium similes, in quibus semè continetur. nascitur in asperis, & montibus. Succus album purgat, trahit pituitam, bilemque binis obobris in posse sumptis, & cum aqua multa vomitiones mouet. Appetente vindemiarum tempore, succus, congestis ramulis mox dissectis, & vase conclusis, excipitur. Aliqui adjuvent farinam erui, & in pañillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos ternas quaterniue guttas instillant, ut cum his inarcscant, quas ad vñs recondunt. Per se etiam tufus in pila, & in pañillos coactus

a Meum. &
Cai. 470.
spuræ de 200
zanthæ 200
Zizyphæ 200
fauces 100. in
vulva 100. eau
bus conia est,
quale unica
in vulgarum.
T. Or. 700
Tithymalæ
nigrae 700
sapientia ex
Tithymalo
circa messe.

coactus reponitur. Porrò cùm extrahitur lac, neq; quò uentus aspiret, stare quenquam, neque manus oculis admouere conuenit, sed antequam colligas corpus, præserit faciem b, scilicet scrotum que genitalis, adipe, aut oleo cum uino perungere. Fauces autem exasperat: quapropter catapotia cera, aut decocto melle oblini par est, & hoc modo dari. binastamen ternasve ficos purgationis gradia sumpsisse, satiæ est. Recens lac ex oleo, perunctos in sole capillos euellit, renacentesque chauos, & exiles efficit, denique omnes perimit, dentium cauernis inclusum, leuat dolores: sed cera dentes oblini di ne suo delaplū fauces, & linguam uitiet. Tollit illru impetrigines, formicantes uerucas, penesiles, & que thymi fiorem representant, ualer aduersus pterygia, carbunculos, phagedenas ulcerum, gangrenas, fistulasq;. Legitur semen autumno, & siccatur sole leuiter tunditur, seruefactumque loco mundo reponitur. Folia item siccantur. Semen, & folia lacte effectum præbent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui inuerterant, admisto cum lacte lepidio, & caeo confruso. Radix drachmae pondere in hydromelite pota, per inferna trahit. decocta cum aceto, dentium dolori auxiliarum, collutio ore. Fecmina, quam myrsinitem, aut cariyan uocant, similius suapre natura daphnoidi: foliis myri, sed maioribus, firmis, in caçumine acuis, & pungentibus: ramulos ab radice mititi dodrantales: fructum feri altemis